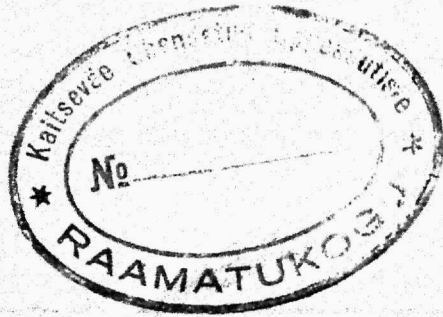
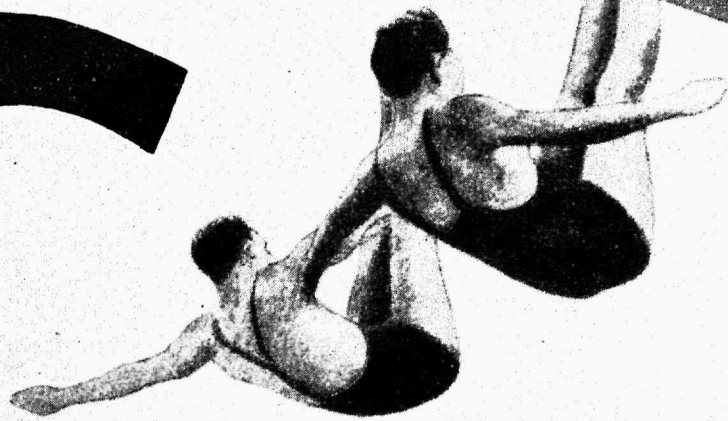

EESTI

25
/

PORDILEHT

KINDLUSTUSSELTS „EESTI“

(Asut. 1907. a.)

Kõige suurem ühistegeline kindlustusettevõte
kodumaal, 25-aastase edurikka tegevusajaga.

Valitsus: Tartus, Suurturg 8.

OSAKONNAD: TALLINNAS, PÄRNUS, VILJANDIS, VALGAS,
VÖRUS, RAKVERES, PETSERIS JA KURESAARES.

Kohvik ja kondiitriäri

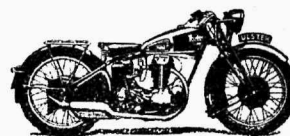
H. Feischner

Tallinn

Hatju tänav 45

Kõnetr. 445-00

Nõudlikule sportlasele

Rudge, TRIUMPH
mootorrattad,

kiired ja tugevad spordi- ja turismimasinad.

Jalgrattad kõrgeimas täiuses
WANDERER, BRENNABOR, SWIFT ja
HOPPER,

harilikud ja võidusõidu, on aastakümnete
jooksul oma vastupidavust tõestanud.

Nõudke katalooge.

Lier & Rossbaum,
Tallinn, Viru 1. 7.

EESTI SPORDILEHT

SPORTTEADUSLIK KUUKIRI

TOIMETUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

VASTUTAV JA TEGEV TOIMETAJA
OSKAR LÖVI.

TOIMKOND: MAG. A. GRÜNBERG,
ED. HIOB, DR. E. KIRSCHENBERG, L. TÖN-
SON, DR. MED. J. VILMS JA H. VISMAN.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 snt., 1/4 a. 75 snt.
Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.
Üksiknumber 25 senti.

14. AASTAKÄIK

ILMUB IGA KUU
20. PÄEVAL

TALITUS: TALLINN, MÜÜRIVAHE 16-33.

TALITUS ON AVATUD IGAPÄEV KL. 2-4.
TELEFON 444-28.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus,
Müürivahe 16-33, tel. 444-28; A. Hahn, tel. 440-98
ja ajakirjanduse kontorid.

KUULUTUSTE HIND: välimine kaas ja tekstis: 1/1 lhk. Kr. 50.—
1/2 lhk. Kr. 25.—, 1/4 lhk. Kr. 12.50; sisemised 1/1 lhk. Kr. 40.—
1/2 lhk. Kr. 20.—, 1/4 lhk. Kr. 10.—

TELLIMISTE VASTUVÕTMINE talituses, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

Nr. 6

Juuni

1933

Maailma spordikongress

võitluses poolprofessionalismiga

Viinis peeti kongress, mille kohta rahulikult võib öelda, et ta äratas huvi maailma kõigis maades. Sest nüüd ei ole enam ühtki maad, kus puuduks tugev sportlaskond.

See oli IOC, rahvusvahelise olümpiakomitee kongress — sportlaste maailmaparlament.

Rahvusvaheline olümpiakomitee on institutsioon, mis maailma-spordiliitidega orgaaniliselt sugugi seoses ei ole. Pierre de Coubertin, IOC asutaja, kutsus ta ellu ainult selleks, et vanaaja olümpiamängusid uuele elule äratada. See oli loomulikult võimatu ilma ühendusse astumata rahvusvaheliste spordiliitudega, kes on kõrgeimaks instantsiks iga üksiku spordiala kohta. Olümpiakomitee kongressid peetakse selleks, et olümpiakomitee ja rahvusvaheliste liitude suhteid säilitada värsketena ja arutada üldhuvilisi küsimusi, samuti ka järgmiste olümpiamängude korraldamist. Järgmised olümpiamängud peetakse teatavasti 1936. a. Berliinis, kellele nad olid lubatud juba 1916. aastaks.

Olümpiakomitee kongressi eel pidas oma koosoleku IOC täidesaatev komitee, sellest n. n. väikesest kongressist võtsid osa ka rahvusvah. liitude esindajad. Seekordki üheks kaaluvamaks päevakorrapunktiks oli amatörisimiküsimus. Igaüks, kellel natukenegi aimu spordi olukordadest, teab, et see on äärmiselt raske küsimus, mida niipea ei suudeta lõplikult lahendada. See küsimus on liig keeruline ja ühtlasi ka väga sõltuv sotsiaalsetest küsimustest. Ühtlasi amatörisimimäärusi kõigi spordialade tarvis saavutada on selle tõttu võimalik vast alles siis, kui lahenduse on leidnud põlevamad sotsiaalsed küsimused.

Väike kongress suutis teha ainult seda, et põhjaliku arutamise ja nõupidamise järele valis uurimiskomisjoni, kelle ülesandeks on ühtlaste amatörisimimää-

ruste väljatöötamine kõigi spordialade tarvis. Need määrused pärast väljatöötamist esitatakse vastuvõtmiseks kõigile rahvusvaheliste liitudele. Viinis olid koos kolmeteistkümne rahvusvahelise liidu esindajad, kes pärast ettevalmistustööd lõplikuks otsustamiseks astuvad kokku 29. ja 30. okt. Zürichis. Sellesse komisjoni kuuluvad juhatajana P. Anspach (Belgia), rahvusvah. vehklemisliidu esimees, G. Ebers (Austria), rahvusvah. hokiliidu esindaja, schveitsl. G. Mühlegg (sõudeliit), prantsl. G. Hector (ratsutamisliit) ja ungarl. Sztankovits (kergejõustikuliit).

Võib juba etteöelda, et amatörisimi määrusi püütakse kohaldada moodsatele oludele, kuid see ei tähenda veel määruste lõdvendamist ja amatörisimi ajamist segamini professionalismiga. Iga sportlasele, kes soovib professionaalsporti harrastada, tahetakse võimalus anda seda ka teha, kuid põrmugi ei olda nõus poolamatörisimiga või poolprofessionalismiga.

Krahv Baillet-Latour, rahvusvahelise olümpiakomitee esimees, ütles oma kõnes: Sportlastele võistluseiside tõttu kaotsiläänud teenistusaja eest tasumise küsimus amatörisimiga seoses oleva küsimusena on sama vana kui moodsad olümpiamängud ise. Praegu valitseb üldine rahutus järjest leviva poolprofessionalismi tõttu. Tervis on selle vastu leida mõjuvaid vahendeid. Kaevatakse selle üle, et paljud olümpiaatleedid maksivad määrusi on rikkunud ja teadlikult valevannet on vandunud. Üksikute rahvaste olümpiakomiteesid on süüdistatud koguni selle kaasteadlikkuses. Kui ei lähe korda poolprofessionalismi välja rookida, siis kaaluvad vähe need füüsilised paremused, mis inimkond ammutab spordist, võrreldes selle moraalse kahjuga, mida poolprofessionalism tekitab.

Rahvusvahelise olümpiakomitee esimees ei usu, et

süüdlaste suhtes tarvitusele võetud karistumäärused, olgu need ka siis nii karmid kui tahes, suudaksid pahet kõrvaldada.

Amatöörism on mõiste ja mitte seadus. Atmosfäär, milles sportlane oleskleb, tuleb puhastada ja spordi üldoludes tuleb ette võtta põhjalik muudatus. Väga sagedasti on tõelisteks süüdlasteks, nagu Coubertin õieti märgib, vanemad, õpetajad, juhtivad organisatsioonid ja selle kõrval ka spordiühingute juhid. Need sagedasti õhutavad noori inimesi sportima sellisel määral, et see halvavalt mõjub noorte õppetööle ja noored siis mingit tarvidust ei märka muu tegevusala otsimiseks. Spordiliitude juhid seejuures absoluutselt ülearusel viisil suurendavad rahvusvaheliste turniiride arvu, mis nõuab liig kaua kestvat treeningut ja ülisagedat reisimist. Kui need turniirid ei oleks nii sagedased, siis sportlased ise ka ei oleks sunnitud endile eksistentsivõimalusi looma spordi läbi, kuna neil siis selleks aeg puudub.

Kuidas ei peaks spordinoorsool pea ümber käima, kui ta ajalehtedest loeb, milliseid sissetulekuid saavad korraldajad suurvõistlustest, mille aktöörid nad ise on, ja kuidas võidakse soovida, et spordiala meister, uimastatuna kiitusest, mida talle päevast-päeva kingitakse, lõppeks ennast ei peaks pooljumalaks, kellel on õigus endale saada osa sissetulekutest?

Abinõudena võitlusel poolprofessionalismi vastu soovitab Baillet-Latour, et sportlastele selgitataks olümpiatöötuse tähtsust, ja edasi, et kõigi võimalikkude vahenditega edendataks kehalist kasvatust nende maade koolides ja ülikoolides, kus see seni on hooletusesse jäetud. Sellega oleks õppivast noorsoost hõlpsamalt võimalus saada võistlejaid olümpiamängudele. Kõige teravamalt tuleks piirata rahvusvaheliste võistluste arvu, sportlastele ei tohi võistlusreisideks välismaale

---

Kaane pildil on kolm paaris-vettehüpet, kaks sümmeetrilist, üks dissümmeetriline. Nende sooritajateks on ameeriklane Harold Dutch Smith, Los Angelesi olümpiavõitja, ja egiptlane Farid Simaika, kes 9 aastat Ameerikas treenerinuna on kõige otsesem rivaal Harold Smithile.

Smith on igal hüppel paremal, Simaika vasakul.

---

lubada aega üle neljateistkümnepäeva, erandiks sellele on osavõtt olümpiamängudest, maailmameistri- võistlustest ja Euroopa esivõistlustest.

Samuti tuleb pidada soovitavaks, et igal spordialal asutataks professionaalsektsioon, millega kõigile, kellele selleks soov, võimaldatakse sportida elukutseliselt. Rahvusvahelistel liitudel tuleb kokkulepe saavutada järgmistes punktides: a) stardikeelu küsimus; b) elukutses, mis ei tohi ühenduses olla amatöörkvalifikatsiooniga; d) professionaalide obligatoorse klassifikatsiooni küsimus.

Kongressil tehti ettepanekuid, et olümpiamängude kavasse võetakse uute aladena veeremäng, kanuülsõudmine, lacrosse, mudeljahtide-purjetus ja jääjahtide-purjetus. Need ettepanekud lükati tagasi. Korvpalli suhtes otsustati, et selle võtmise olümpiamängude kavasse otsustatakse pärast kokkuleppe saavutamist korvpallimängu harrastavate maade vahel. Arvata on, et korvpall on uutest aladest üheks kindlamaks olümpiamängude kavasse.

Eesti olümpiakomitee oma esindajaga rahvusvahelise olümpiakomitee kongressist osa ei võtnud. Küll aga olid meie naabritest Viini kongressil esindatud Soome ja Läti, esimene konsul Krogiusega, teine J. Dikmansiga.

Rahvusvahelise olümpiakomitee kongresse peetakse 1934. a. Ateenas, 1935. a. Oslos või Varssavis.

Amatöörpoksijate 6-roundilised matschid.

Rahvusvahelise poksiliidu kongressist Prahast võeti osa 12 maad. Kongressil käsitleti amatöörpoksijate küsimusi. Peale muu võeti muudatus ette liidu juhatuse koosseisus. Selle tulemusena inglased ei ole enam liidus nende senist tähtsat osa. Kongressil otsustati, et iga liit, kes vähemalt viis aastat olnud rahvusvahelise liidu liikmeks, saab 4 häält ja lisaks sellele igast olümpiamängudest osavõtu eest veel ühe hääl. Inglismaal, USA-l ja Prantsusmaal on igal 7 häält, Soomel, Kanadal, Itaalia, Norral, Lõuna-Aafrikal ja Rootsil 5, Hollandil, Saksal, Belgial, Argentiinal, Ungaril, Tšehhoslovakkial, Iiril ja Uruguail 4, Eestil, Rumeenial ja Jaapanil 1 hääl.

Inglismaa oli teinud ettepaneku, et Lõuna-Aafrika ja Austraalia eemaldataks liidust ja et nende hääl antaks Inglismaale. See ettepanek lükati tagasi.

Väga palju kõneldi kongressil amatöörismiküsimusest. Otsustati, et amatööriõigustest ilma jäetud poksijaid ei või enam tagasi võtta amatöörideks. Võistlemise tõttu tööaja kaotamine eest tasu ei makseta.

Inglane Barker, kes on olnud liidu sekretäriks juba 15 aastat, lahkus oma ametist. Ta valiti liidu auliikmeks. Liidu sekretäriks ja laekuriks valiti Artur von

Kankovsky — sama mees, kes talvel Ungari poksimeeskonnaga oli Tallinnas läbisõidul Helsingisse.

Järgmised Euroopa poksiesivõistlused korraldab Ungari 1934. aastal.

Määrustevastaselst loonud poksija kõrvaldatakse võistlusest ilma pikemata, otsustas kongress. Varemalt oli nii, et määrustevastaselst löögi saanud poksijale anti minut aega toibumiseks. Nüüd see senine määrus, nagu eelpool öeldud, asendati uuega. Kohtunike hindamiskirjad peetakse võistluse ajal saladuses. Võistlejatele antakse õigus pärast matschi nendega tutvuneda. Väljaspoolsetele, isegi lehemeestele, neid ei näidata.

Maailma- ja euroopa-esivõistlustel ning olümpiamängudel on iga matschi kestvus nagu senigi kolm kolmeminutilist roundi, kuid muudel võistlustel lubatakse nüüdsest ka 4,5 ja koguni 6 roundi, kuid sel juhul on iga round kaheminutiline.

Tasavägise matschi puhul ei otsustata võitu väike paremus kolmandas roundis, vaid võit antakse sellele, kes kogu matschi kohta esitas paremat pealetungitaktikat ja puhtamat stiili. Inglise ettepanek, et ringikohtunik oleks väljaspool ringi, lükati tagasi.

PSÜHHOLOOGILINE FAKTOR TENNISES

Peagu võimatu on õiglase otsuse tegemine tennis-mängija võimete kohta, kui mängija pole oma parimas vormis. Veel raskem on võrrelda mitmesse generatsiooni kuulunud meistrite mängutaset. Siiski on usutav, et tänapäeva head mängijad vabalt võiksid võita enne-maailmasõjaaegseid parimaid. Selleks on reketi käsitamine ja mängijate osavus vahepeal tublisti edenenud, ja lisaks: modernaja reketid ja pallid on elastsemad ning kergemini käsitatavad; ka tennisväljakud on tehniliselt paremad. Samuti on nüüdne treening süstemaatlikum ja ühtlasi ratsionaalsem. Kõigest loetletust suurimaid edusamme on teinud aga tennis-mängu psühholoogiline külg. Psühholoogilise faktori all pole mõeldav mitte üksnes vastasmängija nõrkuste ja mänguviisi tundmine, vaid suuremal määral isiklik hea mängutaip, millel määratud tähtsus isegi parema taktikaga vastasega mängimisel. Kogemused tõendavad, et tõeline tippvorm on teataval määral erakordne nähe, mis ühegi tennis-mängija juures ei vältu kaua. Tippvorm on raskustega saavutatav eesmärk, mis saavutatult häältub kiiresti. Selle kohta võib näiteid tuua jälginult ükskõik keda tuntud mängijatest.

Tegelikult kõigub meistrite vorm kolossaalselt ja lause „ta on vormist väljas“ on kujunenud tennis-mängijate leksikonis igapäevaseks. Kuid mina väidan, et tippvormil pole alati relatiivsetki väärtust. Mõnel juhul küündib mängija vormist äraoleku ajal oma mänguga siiski vastase tippvormini, kuigi mõlemad mängijad on võrdklassilised. Kõlab küll kummaliselt: ollakse alavormis, kuid võidetakse rohkem matsche, kui suudab see, kes on tippvormis. Näiteks René Lacoste. Tema võimete tõusu- ja mõõnaseisud olid alati lähetikku, kuid ta mäng oli ühtlaselt teretulnult hea. Vastupidise näitena võib nimetada „Little Billi“, s. o. William Johnstoni. Ta võis ühel päeval mängida kui noor jumal, teisel aga kui harilik surelik. Sellesarnaseid näiteid võib tuua iga tennistharrastav rahvus oma mängijate kohta külluses. Edu mängus ei sõltu alati vormist, vaid rohkem psühholoogilisest olukorrast.

Vaatleme psühholoogilist olukorda suurtel turniiridel. Nendel on tähtis matsche nii järjestada, et parimad mängijad omavahel kohtaksid alles siis, kui teised on juba välja langenud. See tähendab, et matschide tugevus parimate mängijate suhtes tõusku järk-järgult. Sarnasel puhul ei alusta meistermängija turniiri mitte kunagi hästitreeninult, vaid vormi saavutab ta turniiri vältel matsch-matschilt ning alles lõpumatschidel on ta suutlik oma parima väljapanemiseks. On mõistetav, et sarnaselt, vähese treeninguga turniiri alustanud meistermängija riskib paljuga, kuid toodud teooria on ekslik olnud ainult harvadel juhtudel.

Kõik turniirist osavõtjad olgu meistermängijate suhtes jagatud kolme liiki, nii et tšempionil alul tuleks mängida turniiri nõrgematega, siis tasavägisematega ja lõpuks turniiri parimatega.

Iga liiki vastastega ühel ja samal turniiril edukalt mängimiseks peab olema teatud taktikaline oskust. On ju väga suur erinevus, kas võita ühel matschil või võita 5—6 matschi järjestikku. Kuidas peab aga mängima, et olla turniiril igasuguses situatsioonis pereinimes?

Võtame esimese juhu, kus tuleb mängida nõrga vastasega. Tšempionil on võit ette kindel, kuid mingil tingimusel ei tohi ta mängida galeriile ega edvistada. Kahjuks tehakse seda sageli. Kasutades vastase väheseid võimeid brilleeritakse oma hea tehnikaga ja virtuooslikkude löökidega. Ka vastupidi: mängitakse lohakalt. Mõlemal juhul unustatakse seejuures kontsentreerimine matschi võitmiseks. Sarnaselt võib aga mäng kergesti käest libiseda ja pärastine mäng nõuab juba suuremat närvid ja kehalist pingutust. Sellest järgneb: mängitagu mitte massi tähelepanu tõmbamiseks oma võimetele, vaid ratsionaalselt, et säilitada suuremat jõudu raskemateks matschideks. Selle all ei tule aga mõista matschi võimalikult kiiremat lõpetamist. Kui vastane on püüdlik või kui tal veab või tšempionil alul mäng ei klapi, siis ärgu närvitsetagu, vaid lastagu sett või teine libiseda vastasele. Samal ajal ei tohi aga mängu peost libiseda lasta, s. t. võetagu ikka juhtimine oma kätte ja antagu vastasele mõista, et viimane mängib ikkagi kaotaja osa. Psühholoogiliselt on sellel suur mõju vastasele. Tundnult mängus olevat juba kindlust, selgub talle, et see oli ainult juhuslik ja näiline. Ja... lihaste väsimust on kergem taluda kui närvid ülepingutust. Oma teooria illustreerimiseks võin reast näidetest märkida arvestajate imestust minu mänguviisi kohta 1929. a. Wimbledonis. Ma olin sel turniiril oma parimas vormis, kuid võitsin esimesed matschid kõik nagu üle noatera ikka viie setiga. Kolm lõpumatschi selle eest võitsin ma puhtalt kolme setiga.

Kui on jõutud raskemasse tsooni, s. t. mängida tuleb tasavägisemate vastastega, siis selleks ajaks peab olema vormi ja võimete juba löögihoos. Nüüd on aeg näidata, kuidas eelringidel on säilitatud jõutagavarasid. Sellele lisaks on veel palju muid võidule aitavaid faktoreid. Sellistena võib nimetada usku oma võidusse ja isegi sääraseid näiliselt pisiasju, nagu masšaash enne mängu, korralik puhkus, hästinoõritud kerged kingad ja ka hästiistuv vöö. Kui tšempion veab kas 5 : 1 või sellesarnaselt ja tunneb veidi väsimust, ei ole halb, kui ohverdatakse üks või kaks setti. Teisest küljest on sarnane taktika kardetav ja koguni ohtlik, kui ees on ainult üks sett.

Kui aga mängitakse tugevate vastastega, siis ärgu unustatagu, et mäng ei lõpe kunagi enne viimast lööki ja et ka „viimase“ löögi pealt võib võita.

Tagasi tulles käesoleva kirjutuse teemile olgu lõpuks lisatud, et tennisel samuti nagu igal teisel samateaduslikul spordialal, inimese psühholoogiline olukord paraneb põlvest põlve.

Odamestest

ja

Gustav Sulest

Millal viskab G. Sule 70 m?

A. Adorf

G. Sule staadionil ÜENÜTO võistlustel

Pärast Amsterdami olümpiamängusid on maailma odaviskajate klass näidanud võimetes gigantset tõusu. Massiliselt on kerkinud mehi, kes oma resultaatidega rühkinud varem nagu tabu all olnud 70 m piirile. Esimesena rikkus selle piiri rootslane E. Lundquist 1928. a. — 71.01. Talle järgnes 1930. a. tippsaavutusega — 72.93 — soomlane Matti Järvinen ja kolmas oli teine soomlane M. Sippala l. a. — 70.02. Esimene ja viimane nimetatutest on odaviske alal vist öelnud oma viimase sõna, kuid Mattil näib veel suurem hiilgeaeg olevat alles ees. Läänud aastal viis ta rekordilipu 74.02-le ja tänavu on seda veel kaks korda edasi nihutanud: Mikkelis — 74.28 ja hiljuti Vaasas — 74.61. Kindlasti ei jää Matti ka Vaasa maailmarekordile pea-

tuma. Hooaja alul lubas ta visata 75 m ja, nagu enustavad ta kaasmaalased, olevat võrdlemisi tõenäoline, et Matti lubadust ei pea üksnes 75 m suhtes, vaid seda veel täiendab viskega üle 76 m. Igal juhul on Matti viimastel võistlustel osutanud püsivat vormi, mille tõttu pole võimatu isegi see, et ta 75 m teostab veel enne käesolevate ridade laiemalt teatavaks saamist. (15. juunil tuligi Mattilt koguni 76.10! — Toim.) Kui kaugele üldse küündib Matti, või tulevikus üldse küünditakse, selle teoreetiline piiritlemine oleks asjatu katse. On juba küllalt nähtud mitmel kergejõustiku alal „inimvõimete piiride“ valutat põrnumemist.

Odaviske rekordide kõrgemale kruvimisel on põhjustajateks olnud mõistetavalt visketehnika edenede ja samal määral ka viskevahendi — oda — tehniline viimistlemine. Tahtmatult tuleb siinkohal meele A. Klumbergi lause mehe heas vormis oleku aegadei, millal ta treeningul oli visanud 64—65 m: „Andke mulle parem oda ja ma virutan 70 m!“ Tol ajal peeti 70 m saavutamist võimatuks. Nüüd on aga antud paremad odad, 70 m on ületatud ja kahtlemata jõutakse gigant-sena näiva 80 m-ni. Kes on aga meheks, kelle odaviske maailmarekordis kümnete meetrite kohal esmakoordselt figureerib ümarik ja muhelev 8? Kas Matti või keegi teine? On siiski vist otstarbekam olla proosalisem ja eeskätt ringi vaadata, kes peale Matti, Lundquisti ja Sippala võiksid olla järgmisi mehi 70 m ületamiseks.

Nende ridade kirjutaja arvates on kolmas suur soomlane E. Penttilä jõudnud üle oma võimete kulminatsioonipunkti ja 70 m temalt võiks tulla üksnes juhusliku ja erakordse õnnestumise puhul. Tugevamateks kandidaatideks on Gustav Sule ja sakslane Weimann, kelle seniseid tippsaavutusi 70 m-st lahutab ainult mõnikümmend sentimeetrit. Edasi tuleb suureks hädahuks 70 m-ile pidada veel soomlast E. Ihanamäke, kes l. a. üllatas Soome-Prantsuse maavõistlusel võiduga E. Penttilä üle ja kes Vaasas Mattiga võisteldes saavutas 66.58. Viimane resultaat on tänavuse varahooja kohta paremuselt maailma teine, seejuures olles ainult napilt parem kui Sule 66.10 või Weimanni 66.35.

Sule, Weimann ja Ihanamäki on loodetav teine lend üle 70 m.

Maailma teiseks odameheks praegusel momendil on põhjust pidada Gustav Sulet. Tema võidud Los Angelesi neljanda mehe Weimanni üle Göteborgis läinud aastal ja hõbemedalimehe Sippala üle sel aastal, on kõvaks aluseks sellele. Rind-rinnaga võistlemine konkurentidega — sellest lähtekohast kedagi hinnata on vähem ekslik kui üksnes numbritega „shongleerimine“. Teatavasti sõltub igasugune resultaat suurel määral just võistlusolukorrast. Otsustajaks sel puhul kujuneb ikkagi võistleja sisu, mitte ta kunagi varem saavutatud resultaat. G. Sule on võitnud soomlasi nende kodumaal ja sakslast erapooletutes tingimustes — see on otseselt hinnatav ülevõim.

On usutav, et Sule pole veel oma võimete tipul. Seda veel vähem selle hooaja kohta. Viimastel võistlustel Tallinnas, 3. suvistepühäl, polnud Sule küllaldaselt heas vormis. Õigemini öeldult, vorm võis tal olla endine, kuid, nagu väidab A. Klumberg, oli märgata, et Sule viimase Soome sõidu mõjul on muutmas oma viskestiili, nimelt käe etterebimisel ja keha painutamisel äraviskel. Kuid pole soodus püüda stiili muutmise ajal saavutada väljapaistvat tagajärge. Et Sule siiski püüdis visata 70 m, siis see vast osaliselt põhjustaski kolmandal viskel tekkinud puusanikastuse.

70 m nõudmiseks Sulelt on praegune moment hooajast veel varajane. Võistlejad pole jõudnud oma tipp-saavutuste vormi. Tavaliselt jõutakse sellesse rohkem sügise poole. Näitena võib mainida Soome odaviskajaid. Nende resultaatid paranevad järk-järgult mõõdukas tempos. Praeguse vähese treeningu tõttu tingiks ülepingutus kergesti ületreeningu, ning võimete tagasimineku jätkuvat hooajal. Kui Sule samaselt peab mõõdukust pingutustes, tuleb 70 m tal hõlpsamini. Matti, kes juba nüüd jõudnud 75 m lähedale, alustas korralikku treeningut varem teistest, ja teiseks: Matti odaviskajana on sisult teistest klass parem ja nagu rohkem jumala armust mees ta praeguste tagajärgede näitamisel. Kui aga Sule on talvel ja kevadel tublisti treeninud, siis, arvestades ta l. a. stabiilseid viskeid 65 kuni 70 m piires, võib ta 70 m saavutada ka kesk hooaega. Sügisel võib sel puhul loota veel paremat resultaatit.

Enne seda on Sulele vaja aga tublisti võistlusi endakatsetamiseks. Kahjuks ei sõltu võistluste korraldamine Sulest. Kergejõustikuvõistlusi käesoleval hooajal võib üles lugeda ühe käe sõrmedel. Kuid ka nende suurema arvu puhul ei paku kodumaised võistlused Sulele palju. Sule vajab tugevamaid konkurente ja sellistena võivad jutu alla tulla rohkem välismaalased-odamehed. Meie organisatsioonidel on aga suuri raskusi välismaalaste Eestisse meelitamisel ja ka Sule saatmine välismaale pole alatiselt teostatav. Selles seisab kurbloolus, mis ähvardab olla raskeks komistuskiviks Sule edenemisele. Tuleb loota imesid Sule isesüütmisest.

Staadionil, kohe pärast ÜENÜTO-lt korraldatud võistlusi 3. pühäl, avaldas G. Sule lühiintervjuul, et äsjalõppenud võistlustel tal olnud kavatsus rünnata 70 m. Selleks olevat ta end mõnda aega ette valmistanud. Esialgselt näis rünnak õnnestuvat. Esimene

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: K. 9-5, PÜHAP. K. 11-2

vise kuulutati 65 m. Kuna see oli tehtud suurema pingutuseta, siis olevat G. Sule vägagi üllatunud olnud oma vormist. Teisel viskel pingutas rohkem ja see kuulutati 68 m ulatunuks. Ühtlasi aga hakkas selguma, et maa tagajärje-märkideni olevat 5 m võrra tegelikult suuremaks „möödetud“ ja tehtud visked olid seega sama meetrite arvu võrra lühemad. See oli pettumuseks peale publiku ka Sulele ja mõjus salvavalt mehe psüühilisele kontsentratsioonile. Kolmanda viskega otsustanud Sule tagasi teha kaotatud visked, kuid ärritusest ja osalt ka halvast jooksuteest väänas ta puusa ja valu tõttu ei suutnud äraviskel enne joont teha pidurdussamme ning astus üle. Pealtvaatajatele oli see 70 m vise, tegelikult aga 65,5 m. Puusa tõttu katkestas Sule visete seeria ja tegi lõpuks ainult ühe hoota viske, mis langes eespoole 60 m.

Üldiselt peab Sule Tallinna staadioni ebasobivaks oma tippresultaatide saavutamiseks. Jooksutee noovõtmiseks olevat halb, konarlik. Murul hoovõtmine kujunes talle saatuslikuks selles leidunud maakumeriku tõttu. Ka psüühiliselt manavat staadioni avar vaatepiir tundmuse, nagu asuiks 70 m ei-tea-kui-kaugel.

Sule loodab 70 m visata siiski veel sel hooajal. Vähemalt enne nimetatud võistlusi tunnud ta enda olevat heas konditsioonis sääraseks suurteoks. Kui puus ei tee takistusi, siis ühed lähemad võistlused peaksid võimaldama igatsetud 70 m. Sulel seisavad ees suurvõistlused Rootsis, üliõpilasolümpia Torinos ja lisaks nendele Eesti-Läti maavõistlus. Ehk „näkkab“ ühel neist? Tavaliselt on Sule paremas vormis olnud kevadel ja sügisel.

Välismaa parematest odameestest on Sule kord võistelnud ka Mattiga. See oli 1931. a. Helsingis, milal ta vigastas käe. Peale Weimanni ja Sippala on ta duellinud veel soomlasest Amsterdami olümpimehe (4. koht) P. Liettuga, kelle l. a. Helsingis võitis. Penttiläga pole olnud veel juhust võistelda.

Kuigi mõnelt poolt peetakse Sulele üheks takistuseks edenemisel ta keskpärast-võitu kasvu, ei usu Sule ise sellest sõltuvat 70 m saavutamist. Tähtsam olevat rakendusvõime ja kiire süttimine viskel. Sippala on Sulest pikem, veel pikem aga Matti, kuid Penttilä lühem.

Lõppeks olgu lisatud, et Sule „imeajad“ seisavad veel ees. Odamehed püsivad üldiselt kaua võistlusareenil ja võtab kaua aega, enne kui nad jõuavad oma võimete kulmineerimisele. Näiteks Matti arenemine praeguseks maailmarekordimeheks vältas 6-7 aastat ja mees loodab hea olla veel 1936. a. mängudelgi. Miks ei või siis Sule jõuda samadel Berliini mängudel oma võimete tulipunkti? Ta on värskemaid mehi maailma odaviskajate esirinnas ja praegu 22-aastane.

W - FORMATSIOON

Mis ameeriklased tahavad teha

Lääne-Euroopas on tekkinud ägedad vaidlused jalgpallimethodide alal. Vaieldakse selles heas usus, et meetodi abil on võimalik mängutaset tõsta ja paremaid resultaatte saavutada. Kevadel tulid Austria jalgpalliekspertid ja seletasid, et W-taktika on oma aja ära elanud ja surnud. Juba varemalt kritiseerisid nad „kolme-kaitsja-süsteemi“ ja nõudsid, et poolkaitsjad peavad kujundama ühe joone, mitte kolmnurga, nagu seda näha oli Inglise rahvusmeeskonna kahel kontinendimatschil Itaalia ja Schveitsi vastu. „W-taktika“ ja „kolme-kaitsja-süsteem“ visati ühte potti ja järeldati ilma järele mõtlemata, et meeskond, kes oma edurivi W-vormis laseb mängida, otsekui sunduslikult ka kolm kaitsjat peab välja panema.

Kriitikud soovitasid n.-n. Austria stiili, seda iseäranis pärast Austria-Inglise maavõistlust. Lähemalt analüüsisid ilmneb, et see stiil ei ole toonud mitte midagi uut. Austria taktika on täpne koopia mänguviisist, mida näiteks Newcastle United või Celtic Glasgow kontinendil demonstreerisid juba kahekümne aasta eest. Pealetungimäng viie forvardiga ühel liinil on ammugi tuntud. Tingimusteta tagasi-pöördumine selle vana taktika juure ei ole kuidagi hinnatav kui paremus mängu edendamisel. Küll võib aga karta, et lühisöödulise kombinatsioonimängu elustumisel kaitse mänguviis praegusest veel enam teravneb.

Kas Inglise või Austria stiil, kas kolme- või kahekaitsja-süsteem — kindlat meetodi igaks olukorraks ei ole üldse. See on alati sõltuv vastasest, kas meeskond võistluses suudab säilitada oma algrivistuse või tuleb forvardide ja poolkaitsjate positsioone ümber muuta. Sellised muudatused on seda tarvilikumad, mida sagedamini ühed ja samad meeskonnad üksteisega võistlevad. Kui üks meeskond tuleb arusaamisele või juba ette teab, et ta edurivi algrivistuses on väärtu-

setu, siis tuleb tal katsetada W-formatsiooniga või mõne teise vastava vormeeringuga. Sõltub täiesti üldolukorrast, kas keskpoolkaitsjal tuleb tegev olla kolmanda kaitsjana või kuuenda forvardina.

Tundub, et on väga ülearune, kui üks meeskond on drillitud mängima ühe kindla stiiliga, ühe kindla taktikaga. See on päris võimatu, et jalgpallimängu saab õppida õpperaamatutest. Vajalise oskuse annab üksnes praktika karm kool. Taktikat, mis kõigis situatsioonides peab paika, ei ole olemas ega saagi olemas.

W-formatsioon, „kolme-kaitsja-süsteem“, „edurivi ühel joonel“ — neil kõigil on oma paremused ja oma halbused.

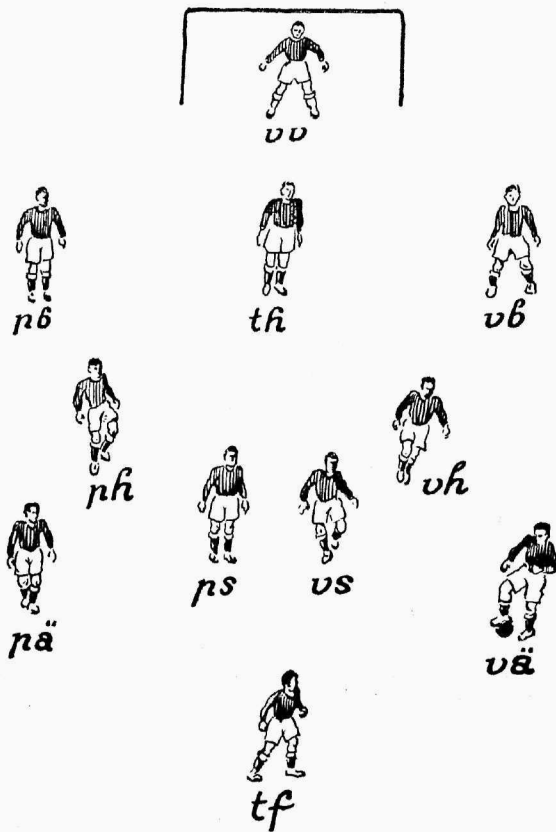
Iga asi õigel ajal ja õigel kohal, see on ainus ja üldiselt maksev tõde õige süsteemi otsimisel.

*

Ameerikas tahetakse kõiki võimalusi kasutada ja oma publikule alati uut, originaalset pakkuda, kusjuures rõhku pannakse pea-aegu vähem kvaliteedile kui originaalsusele. Ameeriklased tahavad raha teenida, eriti aga jalgpalliklubid, sest neil raha läheb rohkem tarvis kui teistel, ja Madison Square Garden sellepärast, et ta var-

remalt palju rohkem teenis kui nüüd ja tekkinud tühemikku kuidagi peab katsuma täita. Nii ei osutunud raskeks jalgpalliklubide ja Madison Square Gardeni koostöö. Nad leidsid üksteist endastmõistetavusega ja selle juure tuli idee, mille originaalsust ei saa salata, kuid mis siiski tundub otsekui naljana.

Nimelt tahetakse jalgpallivõistlusi pidada hallis. Selle juures ei mõelda aga suure ja normaalse jalgpallivälja üle katust ehitada, vaid mäng peab olema just paslik Madison Square Gardeni dimensioonidele. Ameeriklased on oma üritustes hoolimatud ja selle tõttu ei ole neile mingi raske toiming vägistada aastakümnete vanuseid mängumääruisi, kui aga selle abil head äri

Inglaste meeskond rivistatuna W-formatsioonis.

Jalgpall elektrivalgusel. Lääne-Euroopas korraldatakse rohkesti jalgpallivõistlusi õhtul elektrivalgusel. Pildil on üldvaade illumineeritud Buffalo staadionile Pariisis Inglise ja Prantsuse profide Blackburn Roversi ja Excelsior Roubaix' matschi (2:0) ajal.

on oodata. Asja algatajaks on Nat Agar, Ameerikas väga tuntud manager. Tema peab nüüd halli-jalgpallile rajada teed.

Esimene mäng peetakse kinnisena, kuna asja algatajad enne tahavad ise näha, kuidas asi vedu võtab. Kuna aga mänguväli Madison Square Gardenis on 70 m pikk ja palju kitsam kui normaalne jalgpalliplats, siis tuleb mängumäärustel kui nõrgematel alistuda. Tahetakse sisse seada mitte üks värav, nagu sellega ollakse harjutud, vaid värav ilma võrguta, mis asetseb mitte väravaoudi joonel, vaid sellest tunduvalt välja seespool, nii et väravaid võib saavutada eest ja tagant, kuna forvardid palliga ju ka värava taha võivad tun-

gida. Oudis on pall üksnes siis, kui ta lendab üle mänguvälja ümbritseva puuaia. Nõndanimetatud karistusala on sügav 13 meetrit ja karistuslööke sooritatakse mitte kindlaksmääratud punktist, vaid sealt, kus foul toimunud.

Need on veidrad määrused, nii et paremalgi tahtmisel ei saa kõnet olla regulaarsest mängust, kuid sellele ei pandagi rõhku. Peaasi on neile asjaalgatajatele ainult see, et halli-jalgpall publikut kokku tõmbaks ja sellega ühtlasi ka võimalikult rohkesti dollareid Madison Square Gardeni õige tühjadesse kassadesse.

ÜMBER PALLI

Jalgpall — Lõunanabal.

Avaldame lühikese väljavõtte polaaruurija Scotti päevikust. Scott, kes Lõunanabale jõudis 18. jaanuaril 1911. a. ja tagasiteel hukkus, kirjutas nabamaal viibimise ajal oma päevikusse järgmist:

„Talvekorter Kap Evansil: teisipäev, 2. mai 1911: Täna mängisime esimest korda jalgpalli; lõunatuulest soodustatuna tegi minu meeskond kolm väravat.“

Neljapäev, 4. mai: Täna oli jälle üks lõbus jalgpallipartii. See sportlik tegevus on meile suurel määral kosutuseks. Atkinson on parim mängija, talle järgnevad Hopkins, allohvitsner Evans ja Crean...“

See oli 2. ja 4. mail anno 1911... Nüüd on mööda 22 aastat sellest, kui esimest korda jalgpalli mängiti Lõunanabal.

Ränk karistus pseudoamatööridele Inglismaal.

Inglise jalgpallisporidis tehakse väga teravat vahet professionaalide ja amatööride vahel, kuid sellest hoolimata ei suudeta vältida, et amatöörlklubid siiski rängasti patustavad määruste vastu. Viimati tehti kind-

laks, et jälle üks hästituntud amatöörlklubi, Tunbridge Wells F. C., on toimetanud lubamatuid maksimisi oma mängijatele. Makseti kuni 5 naelsterlingit iga matschi eest.

Karistuseks selle eest tagandati kogu klubijuhatus ja osa juhatusliikmetest diskvalifitseeriti eluajaks. Viis mängijat tunnistati professionaalideks.

Uus pealtvaatajate-maailmarekord jalgpallimatschil.

Uus pealtvaatajate-maailmarekord ühe jalgpallimatschi kohta on nüüd 134.170, mis 3000 inimese võrra suurem senisest. See uus pealtvaatajate-maailmarekord püstitati tänava Glasgow's Hampden Park'i staadionil peetud Schoti-Inglise maavõistlusel, mille teatavasti võitis Schoti 2:1.

Sissetulekut andis see matsch 14.000 naelsterlingit (182.000 kr. ümber). Pääsmed maksid Eesti rahas arvestatult: parim istekoht 10 kr., odavaim istekoht üle 3 kr., odavaim seisukoht 96 senti.

18 minutit pärast lõpuvile kõlamist oli staadion juba tühjenenud 134.170-st pealtvaatajast.

Walmi-Luge

OLÜMPIA-KÄSIPALLILE

Võrk- ja korvpalli on meil harjutud pidama üksnes talvel harrastatavateks aladeks. See arvamine oli mõistetavam Eesti käsipalli hällipäevil, millal ka seltside meeskondadesse enamiku mängijaist andsid keskkoolid, kelle tegevusaeg piirdub aasta külmema ajajärguga. Tänapäevaks on käsipalli kandepind suuresti laienenud ja võistlusspordina on käsipallil tähtis koht spordiorganisatsioonides. Ühtlasi on mängunivoo kruvitud kõrgemale ja käsipall on muutunud rohkem atleetlikuks spordialaks. Seejuures nõuab nüüdne käsipall oma kõrgema klassi tõttu kauaaegse praktikaga ja kogemustega mehi. Rahvusvahelisesse tippklassi küündimiseks ei piisa meie lühikesest käsipalli hooajast kõigi vajalikkude kogemuste ammutamiseks. Sellepärast tuleb hooaega pikendada ja käsipalli harrastada ka suvel. Varem või hiljem võetakse käsipall olümpiamängude kavva. Sel puhul oleks väga tähtis, et meie oma nüüdki rahvusvaheliselt tublit käsipallinivood veelgi tõstaksime, et olla siis vääriline konkurent Ameerikale heitluses olümpiamedalitele.

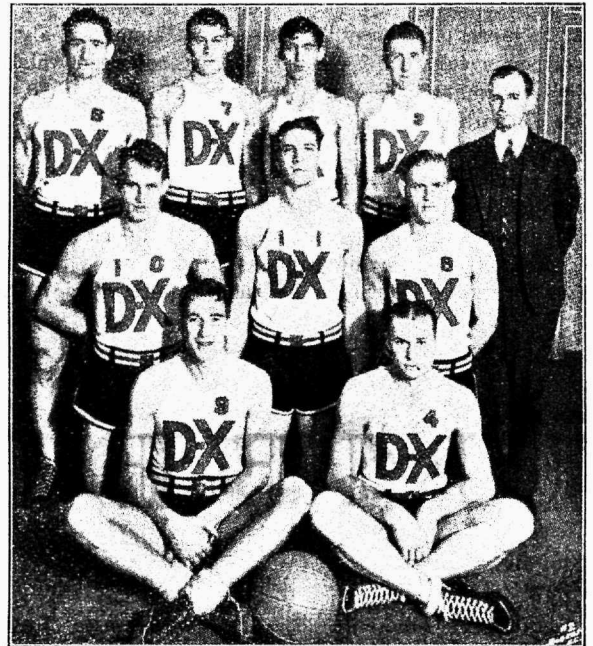
Hooaja pikendamise tarvidust selgitati juba l. a. Spordilehes nr. 44 ja rõhutati seda ka käsipalliliidu esindajatekogu koosolekul. Teretulevalt on käsipalliliidu juhatus nüüd alustanud tööd selles suunas. Esialgu on liit välja töötanud kava suvisteks võrkpalliesivõistlusteks.

Peale hooaja pikendamise taotleb kava ka provintside suurema hoo andmist käsipalli harrastamiseks. Vajalikel määral võimlate puudumisel on käsipalli arendamine provintsis seni takistatud. Võrkpall, mis nõuab väiksemamöödulist välja ja mis tarvitatavatest spordiabinõudest kergemini soetatav, on siiski igal pool läbi löönud. Käsipallist huvitatud tegelased, kes sattunud kas või juhuslikult puht-maanurkadesse Järva-, Viru- või Pärnumaal jne., on sageli püüdnud imestama võrkpalli hea nivoo üle neis pisikohis. Seal harrastatakse kõigi peensustega korralikku surumismängu, mis korvutata linnades mängitava võrkpalliga. Võrkpalli suurema populaarsuse tõttu maal ongi alustatud just selle ala suvise kava läbiviimisega. Käesoleva aasta suvised esivõistlused on poolametlikud ja neist võimaldatakse osa võtta ka mitte-liidulikele. Võistlused peetakse ühes klassis ja esivõistlused on maakondlikud. Üldiselt jaguneb kogu Eesti 16-nesse võistlusringkonda: 11 maakonda ja eraldatult neist kõrgema võrpallinivooa linnad — Tallinn, Tartu, Pärnu, Narva ja Valga.

Käsipalli ja ka provintsi oma huvides peaks osavõtt esimestest suvistest esivõistlustest kujunema elavaks. Kahjuks peab siinkohal alla kriipsutama maakondade spordinõunikkuude leigust. Käsipalliliidu ringkirjalisele järelepärimisele seisukoha võtmiseks kavat-

suse kohta vastas 11-nest spordinõunikust ainult üks. Huvitav on, millega vabandavad 10 spordinõunikku oma tumma osa? Üldteatavasti on igas maakonnas huvitavate võistluste vastu. Lõpuks tegi käsipalliliit võistlused ja nende ülesandmise tähtpäevad teatavaks spordinõunikkuude arvamist ära ootamata.

Tulevikus ei tohi suvine käsipall piirduda ainult võrkpalliga. Rahvusvaheliselt populaarsemale korvpallile, mis Eestis aga võrkpallist nõrgemal tasemel, peab rajatama samasugune laiem alus. Suvised võrkpallivõistlused olgu sissejuhatuseks järgnevale suuremale tööle.

Maailma parimad korvpallid.

Pildil Ameerika A. A. U., s. t. amatööride korvpallimeistermeeskond 1933. a. Diamond D-X Oilers Tulsast. Kuna Ameerika korvpall on parim maailmas, siis võib Ameerika meistrit poolametlikult nimetada amatööride maailmameistriks. Diamond Oilers pääsis meistrivõistlustele Missouri osariigi meistrina. Poolfinaalis Ameerika meistri nimele võitis ta Wichite Henry 34:20 ja finaalis kolmekordse meistri Chicago Rosenberg-Arvey 25:23. Nagu ameeriklased nimetavad, olid 1933. a. meistrivõistlused kõigi aegade kohta mänguklassilt parimad.

All-American teami, s. t. Ameerika rahvusmeeskonna hulka on selekteeritud: pildil esireas vasakul tormaja Charles Hyatt ja teises reas keskel tšenter Carl Larson. Kolmandas reas vasakult esimene — kaitsja Barton Carlton on peetud vääriliseks All-American B teami.

PESAPALL SOOMLASLIKUKS!

Meil kuulub käsipalliliidu aladesse ka pesapall, mis aga tugevasti erinev ala on korv- ja võrkpallist. Pesapalli hooaja kestvus on võrdne jalgpalli omaga. Aastaid 7—8 tagasi püüti meil propageerida Ameerika base-balli, kuid takistuseks osutus base-balli kulukas varustus. Tunduvalt vähemate kuludega on soetatav aga Soome pesapalli varustus. Soome pesapalli on meil esimese maavõistluse ni ulatunult harrastatud juba mõned aastad. Suuremat aktiivsust selle levitamisel Eestis on näidanud kaitseliit, kelle otsesel mõjutusel pesapall saigi Eestis aluse. Läänud aastal jõuti juba Eesti esimeste esivõistlusteni.

Praegu on pesapall Eestis veel lapseaastates. Kuid maavõistluste sidemete loomisega Soomega on võetud endale suur kohustus. See seab liidule raskeid ülesandeid, mille täitmiseks ta käesoleval hooajal on näidanud aga vähe aktiivsust. Tubli osa hooajast on juba mööda, kuid liidu sammudest pesapalli instrueerimiseks ja levitamiseks on vähe kuulda. Aur sisse! Samuti tarvitab aegsat ettevalmistust meie pesapalli nõrkade võimete tõttu teine Eesti-Soome maavõistlus, kuigi see peetakse alles septembris. Pesapalliga tuleb meil jõuda selle soomlasliku harrastamiseni. Üksnes siis pääseme peksupoisi osast klubi- ja maavõistlustel.

Soomes on pesapall värskeks rahvusspordiks. Kandepind Soomes on tal mõnes suhtes suurem kui jalgpallil. Levik on olnud ülikiire. Kui 1925. a. pesapalliliidus oli registreeritud 400 mängijat, siis seitsme aasta vältel on see arv tõusnud 20.000-le! Eestis on populaarsemal rühmspordialal jalgpallis registreeritud 1500 mängijat. Eesti ja Soome elanikkondade suuruste suhe ei tingi kuidagi neid arvusid. Kui aga liita veel kaitsvääs, -liidus ja koolides pesapallimängijad, siis olevat Soomes sealsel pesapalliliidu juhatusliikme seletusel pesapallimängijate koguarv 120.000!

Soome liit on suure tähelepanu pööranud pesapalli veel suuremale propageerimisele ja selle arendamisele

rahvusvaheliseks spordialaks. Selle eesmärgiga toimuski l. a. soomlaste pealekäimisel maavõistlus Eestiga, mis pesapalli alal oli esimene maailmas. Ühtlasi on Soome huvitatud, et Eestist kujuneks Soome pesapallile vääriiline vastane. 6.—11. juunini Vierumäel peetud pesapallikursustele kutsusid nad omapoolsete majanduslike soodustustega osa võtma ka eestlasi. Üle Soome kokkukutsutud 21 kursandi seas viibisid Eestist R. Mast, Arn. Matiisen ja O. Koni. Kursustel võeti peale määruste, milles rida põhjapanevaid muutusi, ja mängu tehnilise külje läbi veel taktikaline osa. Nagu räägib R. Mast, läheneb Soome pesapall taktikaliselt Ameerika base-ballile. Selles mõttes suudavad aga eestlastest Ameerikas viibinud pesapallitundjad palju korda saata, sest see, mille ümber soomlased ebakindlalt kobavad, on meie meestel tuttavam.

Soome ujumisrekordid.

Äsja ilmunud Eesti kehakultuuri aastaraamatust spordihuvilised leiavad täielised andmed Eesti parimate saavutuste kohta. Kuna kehakultuuri aastaraamatus selle juba niigi suure sisukoormatuse juures ei osutu võimalikuks ülevaadet saada naabermaade parematest saavutustest, mille kohta meie sportlaskonnas on aga küllaldaselt huvi, siis E. Spordileht võimalust mööda avaldab naabermaade rekorditabeleid.

Toome siin Soome praegused ujumisrekordid:

Me h e d :

Vabaujumine:			
50 m	28,3	H. Tiitinen	1930
100 m	1.03,9	H. Tiitinen	1931
200 m	2.25,9	P. Tiilikainen	1932
400 m	5.15,6	P. Tiilikainen	1931
500 m	6.45,3	P. Tiilikainen	1931
1.000 m	14.47,3	P. Tiilikainen	1930
1.500 m	22.05,8	P. Tiilikainen	1930

Seliliujumine:

100 m	1.15,9	Å. Blåberg	1931
200 m	2.54,3	Å. Blåberg	1931
400 m	6.28,6	E. Vahvaselkä	1930

Rinnuliujumine:

100 m	1.16,7	T. Reingoldt	1932
200 m	2.47,9	T. Reingoldt	1931
400 m	6.02,0	T. Reingoldt	1931
500 m	7.36,8	T. Reingoldt	1931

Teateujumine:

4×50 m	1.54,4	HSS	1933
4×100 m	4.20,3	HU	1933
4×200 m	10.11,2	HU	1932

N a i s e d :

Vabaujumine:

50 m	34,1	Ada Onnela	1926
100 m	1.16,6	Disa Lindberg	1932
200 m	2.49,4	Disa Lindberg	1932
400 m	6.08,6	Disa Lindberg	1932
500 m	7.44,7	Disa Lindberg	1932

Seliliujumine:

100 m	1.33,6	Lyyli Lahtinen	1930
Rinnuliujumine:			
100 m	1.32,2	Greta Nyman	1932
200 m	3.17,9	Greta Nyman	1931

Teateujumine:

4×50 m	2.23,6	HU	1933
4×100 m	5.30,7	HSS	1932

Prantsuse korvpalli-esivõistlustest.

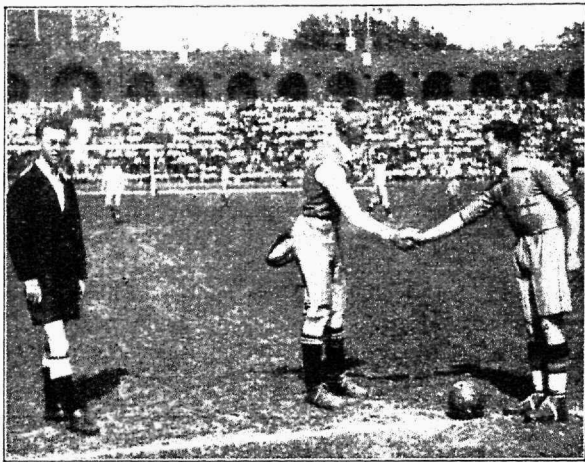
Prantsuse korvpalli-esivõistluste finaalmängul Le Foyer de Reims säilitas oma meistritiitli, lüües L'Olympique Lillois' 36:28. Sel finaali, mis peeti mai lõpul, oli 3000 pealtvaatajat. Prantslased märgivad, et korvpall on tulevikuala. Korvpalli progress Euroopas on praegu täiesti ilmne ja ei ole palju neid meeskonnamängusid, mis on levinud nii kiiresti.

Prantsusmaal 1921. a. oli 1225 registreeritud korvpallimängijat ja esivõistlustest võttis osa ainult 4 meeskonda. Praegu on Prantsusmaal 19.359 registreeritud korvpallimängijat ja Prantsuse tänavustest esivõistlustest võttis osa 303 klubi.

Prantsuse esivõistluste tänavune finaalmäng oli kaunimaid ja pinevamaid, mis Prantsusmaal nähtud. Reimsi meeskond, senine meister, juhtis poolajal väga väikeselt 18:16 ja viis minutit enne lõppu oli vahe samuti väike — 28:26. Siis Reims tegi lõpuspurdi ja finaali lõppes, nagu eelpool öeldud, Reimsi meistritiitlit uuendavalt selge võiduga 36:28.

Esivõistluste stardist maail

E. TIPNER — K. KROON 1.

Maailmameistrivõistluste algus Stokholmi staadionil ja kahe kapteni esimene kokkusaamine. Vasakult: kohtunik R. Randers Johansen (Norra), vv. E. Tipner (Eesti) ja vä. Knut Kroon (Rootsi).

10. üldlaulupidu pole küll kuidagi ühenduses spordiga, veel vähem jalgpalliga, kuid tänavau on see nii ilusasti kukkunud, et too kolossaalne rahvapidustus tõmbab selge joone kahe spordiperioodi vahele, lõpetab kevadise ja alustab sügisese. Ning eestlane, kellele juba küllalt jalgpallist ning muust spordist, seab silmad ka korraaks mujale ja laulab, pidades põhimõtet — kus on laul ja (jalgpalli) mäng, seal istu maha!

Kevadisele hooajale tagasi vaadates pole näha midagi erilisel rõõmustavat. Kaks kaotatud maavõistlust ja kehvasisuline esivõistluste sari — see on kõik, mis pallinimesed Eesti rahvale laulupeoks võivad kinkida.

*

Esivõistluste suurüllatuseks oli Estonia võit Spordi üle. Enesest pole see mingi ime, et Spordil tuli rea võitude järele vastu võtta korra ka kaotus kodumaa meeskonnalt, imeks võib nimetada vast seda, et Estonia mittemidagiütleva esimese poolaja järele spontaanse spurdiga üllatas ennast ja teisi, kihutades Spordi väravasse järjestikku kolm vahvat palli. Tahaks healmeel leota, et sinised oma luksuslikku neljakümneviit-minutit niipea ei unusta ja kevadsarja meistrina edaspidigi midagi mõnusat sooritavad.

Ilma et võtaks aluseks Spordi viimast kaotust Estoniale võib siiski nentida, et sinivalged ei ole enam see, mis siiani. Eesti „Wunderteami“, mis õige paslik nimetus mitmekordsele meistrile ja kodumaa meeskonnade poolt õige harva löödavale meeskonnale, on tabanud jüripäeva rasked pikselöögid. Neumani ja Silbergi lahkumine on meeskonna suutlikkusele mõjunud halvemini, kui võidi arvata. Ei suuda kunagi Mägi ega Seegner olla väärilised mehed lahkunute kohtadel,

lisaks on meeskonna edurivi tublisti pleekinud. Vanadest veteraanidest on järel vaid Tipner, Einmann ja Reinfeldt, kolm head ja rahvusmeeskonna meest, kuid nemadki ei suuda katta teiste vigu. Esiälgu sinivalged siiski ei tarvitse olla mures tulevikku eest. Praegusest koosseisust piisab, et Estonia järele kevadel tulla sarjataabelis teiseks. Ja sügisel... noh, eks seda näe.

Ja ilma et võtaks aluseks Estonia viimast võitu Spordi üle, võib kah nentida, et sinised värvavõistlustele võitule vaatamata ei mängi kuigi head jalgpalli. Nende uus värvavaht Meiertal pole oma kõlavale Sparta-tiitlile teinud mingit erilist au ja on postide vahel samatugune keskpäraste võimetega mees, nagu neid leidub igas teiseski meeskonnas. Estonia tublimaks lüliks on kaitsepaar, kuna poolkaitse juba jätab mõndagi soovida. Niihästi Kaljo kui Märt ja Parbo ei oma mingit stabiilsust ja teevad n.-n. „händaabi-mängu“, mis tuntud kombel seisab vaid selles, et vastase edurivi pealetungi ainult takistada. Minu arusaamise järele on poolkaitse teisi ülesandeid ka.

Kolmest veteraanist ja kahest uustulnukast koosnev edurivi on esivõistlustel löönud õige palju värvaid ja väärrib selle tõttu tunnustamist. „Vana hea aja“ mees Ellman juhib oma edurivi päris korralikult, kuigi ise on vähese liikumisega. Selle puuduse katab ta ps. Uukkivi, kes edurivi kiireim. Maurer ja Räästas elatanud pallinimestena mängivad õige mõnusalt, kui „nooruse vaimustus“ peale tuleb ja mehed „põlema“ lähevad.

Kolmandale kohale platseeruv TJK oma juhtide poputusel ja isalikul hoolitsusel oli kevadel liiaks hellitatud meeskond, et tulla toime võiduga oma kahe suure rivaali üle. Kaotused on meeskonda siiski niivõrd karastanud, et Estonia või isegi Spordi võitmine TJK-le mitte üle jõu käiv ei tohiks olla.

Puhkekodu, Kalev ja NTHK ei vaja kuigi palju kriitikat. Nende asetus tabeli viimastena kõneleb küllaldaselt selget keelt nende suutlikkusest.

*

Ja rahvusmeeskond?

Rootslased andsid valgesärikidele parema atestatsiooni, kui üldse võidi loota. Ning pole põhjust kahelda, et nende otsus meie rahvusmeeskonnale oleks väär või liialdatud, kuigi see on tehtud ainult ühe nähtud võistluse järele.

Rootsi spordiajakirjanduse hinnang meie rahvusmeeskonnale kohustab paljuks ja karta on vaid, et me selle kena ja väärrika tunnustuse kergel käel jällegi ära

ROOTSI KU mis oli maailmameistrivõistluste viimane. Vv. Tipner on hül Anderssoni 11 m löök

mameistrivõistluste matschini

määrime. Nii inetult, nagu kaotasime Lätile tänavuse esimese maavõistluse, ei tohi me üldse enam kaotada.

Rootslaste üldine hinnang meie rahvusmeeskonnale oli järgmine: esimeseklassi väravavaht (Tipner), väga hea pb. (Einman), th. tõeliselt heast klassist (Silberg), kiired ääred (Kass ja Siimenson) ning võimas tf. (Kuremaa).

Kuigi me ei kahtle rootslaste asjatundlikkuses ja objektiivsuses, tuleb seda hinnangut võtta siiski teatava reservatsiooniga. Ühe partii järele ei saa teha põhjanevat otsust ja paratamatusena jääb kõige selle asjanduse juure tubli portsjon meie endi skepsist, mis vajalik selleks, et hiljem ei tarvitseks tunda pettumust, mida meie rahvusmeeskond on meister valmistama igal ajal.

Kuremaa oli Rootsi-Eesti maavõistluse suur üllatusmees. Mehel on kiirust, taipu ja lööki, kuid veel liiaks vähe lihvi, et jääda püsima rahvusmeeskonna edurivi juhi kohale. Esialgu on ta ainult kandidaadiks, mis küllalt suur saavutus tema kohta.

(Siinkohal tahaksin TJK juhtide tähelepanu pöörata Kuremaale, kui tsentriforwardile, mitte aga vs.-le. Seisaks TJK huvides, kui juhid meeskonna edurivis teeksid mõningaid ümberkorraldusi.)

Stokholmis puutus teravalt silma, et rahvusmeeskonna nõrgemad punktid olid vh. ja vs. Eelolevatel maavõistlustel on jällegi kindel lootus näha vh. kohal Idlast, kes seekord temast mitte ärarippuvail põhjusil ei saanud kaasa sõita, kuid õige suurt muret teeb liidukaptenile ja kõigile teistele, kellel meie jalgpalli hea nimi südamel, vs. küsimus. Koht on juba aastaid vankantne ja sinna ei leita ega leita parajat meest. Kuidas oleks, kui pöördaks silmad korraks provintsi poole?

Nende ridade kirjutajal oli Stokholmis pikem kõnelus Rootsi pallikindrali Anton Johansoniga, kes kokkuvõttes meie jalgpalli kohta ütles järgmist:

„Ma saan teist aru. Teil on terve maa kohta ainult 54 jalgpalli-harrastavat seltsi. Meil siin on ainult Västmanland-Närke distriktis neid kaugelt üle saja. Te saate anda ainult ühe enam-vähem korralikuma koondusmeeskonna. Kuid seegi mängib hästi vaid paiguti. Teie mängijad on väga närvilised, nad tahavad mängida liig hästi ja liig ilusasti, ilma et seda suudaksid, kuna neil puudub vajalik kiirus ja tehnika. Eestlased ei mängi mitte sugugi halvasti, nad on teadlikud kõigis pallikunsti saladusis, kuid mis aitab paljas teadmine, kui sel pole luud ega liha, pole tagajärge. Te mängite juba aastaid jalgpalli ühes ja samas stiilis, teie juures

E. TIPNER — K. KROON 2.

Kahe kapteni teine kokkusaamine: E. Tipner on visanud minema palli, mille äralendu vä. K. Kroon kahetsusega jälgib. Kuid samal hetkel kõlab kohtuniku vile, mis märgib väravat. Äraviskel oli Tipner palli tõmmanud käega üle joone värava sisse... see oli maailmameistrivõistluste matschi esimene värav!

ei ole märgata edu. Ja seda ei tule enne, kui „noorendate“ oma meeskonna mitte ühe ega kahe mängemused. Üht mahakäinud meeskonda päästab vaid ainult „värsked veri.“

Sellele on lisada juure, et pole põhjust arvata, et vanahärra oleks valetanud.

Kümnest maavõistlusest, mida oleme pidanud Rootsiga (õigem: mida Rootsi on pidanud meiega), oleme ainult ühe suutnud mängida viiki. See oli 1922. aastal, mil Tallinna Tiigiveski jalgpalliväljal meid võitma tulnud kollasärgid pidid leppima null-nullilise tagajärgiga. Kauga aega ei tahtnud Rootsi jalgpalliliit seda maavõistlust üldse tunnustada.

Alles möödunud aastal jõuti Rootsis arusaamisele, et sündinud fakti ikka maha salata ei saa, ja nii pääsis Tiigiveski 0 : 0 ajalukku.

ES VÄRAV, luste matschi kaheksas ja anud vasakule, kuid vb. S. li suunatud paremale!

O.-Ü.

„ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,
tel. 444-22

Soovitab hooajaks igasuguseid
spordiabinõusid

Ülejäänud üheksal korral on Eesti olnud ikka kaotajaks pooleks, kuigi Rootsi meie vastu pole välja pannud kunagi oma prima-meeskonda. Sellele vaatamata on meie rootslastest vastased alati olnud mängutublid ja eestlastel on tulnud kapituleerida protestimatult.

Neljal korral, mil Eesti rahvusmeeskond on külastanud Rootsit (1925., 1927., 1929. ja 1931. a.), on löödud välja enam-vähem rahvusvaheliselt vastuvõetav tagajärg. 1925. a. oli see Stokholmis 2:5, 1927. a. Norrköpingis 1:3, 1929. a. Landskronas 1:4 ja 1931. a. Sandvikenis 1:3.

Tänavune 2:6 kuulub rahvusvaheliselt vastuvõetava tagajärje äärepiirile ning väärib erilist tähelepanu selle tõttu, et meie edurivi suutis tulla toime niiõelda sangarliku teoga — lüüa Rootsi võrku kaks palli. Kass ja Kuremaa tulid toime samasuguse kangelasteoga nagu 1925. a. Stokholmi staadionil tolleaegsed ääred Üpraus ja Väli.

Jahedad rootslased polnud oma meeskonna saavutusest kuigi vaimustatud. Jahedusega pole veel öeldud, et rootslased poleks auahned, ja näis nii, et kuningas Gustafi rahvas ootas poole suuremat resultaati maailma-esivõistluste esimesel matschil. Selleks oli ka kõik eeltööd tehtud ja kollasärkide meeskond esines tõeliselt nende paremas koosseisus. Ning Eesti valiti katsejäneseks kõigi tulevaste suurmatshide vastu seepärast, et Eestit teati mängivat võrdlemisi korralikku jalgpalli. Soome vastu mängides oleks lõkkele löönud juba „heanaaberlikud“ motiivid, kuna Lätit peeti isegi katsemängu sooritamisel liig nõrgaks vastaseks. On ju Läti Rootsi pinnal alati haledalt saanud lüüa. Taga-

järjed järjekorras on 12:0, 10:0 ja 5:0. Leedu oli aga rootslastele terra incognita, mille tõttu ta kohe alul jäeti kõrvale.

Mis ime siis, et oodatava suurresultaadi asemel Rootsi priimagarnituurilt väljalöödud 6:2 tagajärg Eesti popsimeeskonna vastu sünnitas suurt rahulolematust. See avaldus juba staadionil maavõistluse ajal, veel enam aga ajakirjanduses. Nii näiteks trükkis „Dagens Nyheter“ maavõistluse arvustuse rasvase pealkirjaga: „Kaks Tipneri omavaravat ja karistuslööki aitasid Rootsit võita 6:2.“

Pealkirjana väljatoodud maavõistluse resümees paneb juba mõtlema ning vähikulegi oli selge, et embkumb — kas oli Rootsi meeskond nõrk või Eesti meeskond eksperimendiks liig hea.

Maavõistlust pealtnäinuna võin kinnitada, et paika peavad mõlemad väited. Rootsi „tähtedest“ koosnev meeskond oli igati parem meie pikaldaseltmõtlevast ja veel pikaldasemalt liikuvast meeskonnast, kuid neil puudus üks: arusaamine üksteisest. Ma ei taha sellega öelda, et eestlased oleksid üksteist jumalikult mõistnud, kuid mäng, eriti teisel poolajal, lihtsalt klappis ja see oli kõik.

Seda klappimist kinnitas väga toeka ütelsega maavõistluspäeva õhtul ilmunud „Aftonsbladet“: „...oli otse hämmastav (verbluffend) näha, millise kergusega Eesti edurivi möödus kuulsast Rootsi kaitsest...“

Need on niiõelda mõistlikumad ja objektiivsemad hääled. Rootsi ajakirjandus maavõistluse arvustamisel üldse jagunes kahte leeri. Mõned lehed Eesti teise poolaja survest Rootsi väravale vaikisid täiesti ja märkisid vaid mööda minnes, et Eesti saavutas sel ja sel minutil kaks juhuslikku väravat.

Kõige kaugemale „mahategevast“ arvustuses läks „Idrottsbladet“, kes tuli tuletama meele meie rahvusmeeskonna omaaegset kaotust Gävles ja avaldas pent-sikut arvamist, et tookordne skoor 13:1 peegeldab paremini jõudude suhet.

Kui juba on läinud arvustuste tsiteerimiseks, siis toon veel ühe — täieliselt erapooletu suust.

Eesti meeskonnaga viibis kühel ajal Stokholmis Walesi profimeeskond Fulham, kes paar päeva enne maavõistlust lõi kombineritud Göteborgi koondust 3:1 ja pärast maavõistlust Stokholmi AJK 6:1. Fulhami juhiks oli Stokholmis mister Reginald G. Rudd, Inglise jalgpalliliidu ametlik kohtunik. Mees kandis vastavat märki rinnas ja meile, eestlastele, selgus suure üllatusena, et Inglise jalgpalliliidul on vapp, mis võta või jäta on täitsa Eesti vabariigi oma — kolm kuldset lõvi sinisel põhjal.

Maavõistluse panketil oli nende ridade kirjutajal võimalus vestelda tolle mehega ja küsida ta arvamust Eesti meeskonna kohta.

Inglane vastas: eestlased võitlesid fairilt ja galantselt Rootsi ja päikese vastu. Nad omavad hea väravavahi, hea kaitse, hea tsenterhalki ja tubli tsenterforwardi. Mis mulle aga kõige enam meeldis — see oli viis, kuidas Eesti edurivi viis palli alati vastase

värava alla (I liked the way to always keep the ball down).

Ei tarvitse Eesti rahvusmeeskonnal sugugi end tunda kõrvust tõstetuna sellisest tunnustavast arvustusest, kuid see on objektiivne ning tõeline.

Kõige parem arvustus on siiski meeskonna enese-kriitika, kui ta teab, mis tal on ja mis tal ei ole.

*

Alati pärast kaotusi Rootsis on meie rahvusmeeskonnale heidetud ette liigsöömist ja liigjoomist. Aine on niivõrd korduv ja populaarne, et isegi meie vestekirjanikud ja karikaturistid pole jätnud kasutamata juhust, et rahvusmeeskonna aadressil sel teemil pomme panna.

Tänavu oli lugu söömise-joomisega siiski veidi teisiti. Liidukapten A. Anderkopp tegi kindla korralduse, et juba maavõistluse eelpäeval ükski mängija tilka piima ei tohi suhu võtta.

Maavõistluse päeval äratati meeskond kell 9 hommikul. Kell pool 10 oli kerge eine, mis ühtlasi täitis homikusöögi ja lõuna aset. Eine koosnes vaid rammuleemest pirukaga ja väikesest schnitsliportsjonist. Igale mehele anti klaas sidrunisoodat magusroaks.

*

Maavõistluste bankett korraldati restoranis „Tre Remmare“, mida asjatundjad pidasid teisejärguliseks. Bankettil võtsid peale rahvusmeeskondade osa ka Rootsi jalgpallijuhid, Eesti saadik Stokholmis minister F. Akel, saatkonna sekretär Zirkel, kohtunik Johansen ja kaks Eesti rahvusmeeskonnaga kaasa sõitnud Eesti ajakirjanikke, nende ridade kirjutaja ja A. Antson.

Menüü koosnes suurepärasest külmast lauast, shampinjonisupist, keedetud lõhest, Hollandi kastega ja jäätisest. Selle juure õlut, Rootsi lauaviina ja maideirat. Lõpuks kohvi punschi ja konjakiga ning whyskit soodaga.

*

„Idrottsbladet“ kurdab muuseas, et ta saatnud oma esindaja pärast maavõistlust Eesti meeskonna riietusruumi arvamusi tooma, kuid esindaja pole leidnud ühtki meest, kes oleks mõistnud kõnelda saksa keelt. Olnud siis seal ka kaks medaljongidega rinnas ajakirjanikke, kuid needki olnud nii „keelevaesed“, et kuidagi pole saanud rääkimisele. Siis tulnud päästja suures hädas, meeskonna esindaja V. Jürman, kellega avanenud võimalus jutud maha rääkida.

Kuna kuulun ka „medaljongiga“ rinnas „keele-vaeste“ ajakirjanike hulka, siis pean enda ja kolleegi rehabiliteerimiseks tähendama, et katsusin „Idrottsbladet“ esindajale ta soovides kõigiti vastu tulla, kuid mees ajas suust sellist Rootsi-Saksa putru välja, et minu kaugeltki mitte perfektne saksa keel selle kõrvale osutus keeleoskuse tippsaavutuseks.

Sellest siis see arusaamatus.

*

„Centralhotellet“, kus rahvusmeeskond veetis oma Stokholmi päevad, on tõeline jalgpallihotell. Asetseb Vasagatanil, raudteejaama ja peapostkontori lähimas läheduses. Enne meid oli seal peatunud mingi Norra meeskond, siis tulid eestlased koos inglaste Fulhamiga. Paar päeva pärast eestlaste lahkumist asusid samadesse ruumidesse juba Daani rahvusmängijad.

Mis ime siis, et liftipoiss juba esimesel ülessõidutamisel meie mängijailt nurus priipiletit maavõistlusele.

*

Enamuse vabaajast veetsid mängijad kaardispordiga. Eelistatunamateks mängudeks olid mutt ja bridge. Viimane oli eriti Spordi meeskonna spetsiali-

MÜÜGIL:

KERGEJÕUSTIKU
ÕPPERAAMAT

A. K. LUMBERG

Raamat, mis sisaldab 120+VIII lhk. tihedat kirja 100 joonisega heal kirjutuspaberil. Annab tarvilikku õpetust kõigi kergejõustiku alade stiili ja treeningu kohta.
HIND Kr. 1,25.
Tellimistega pöörduda A. K. LUMBERGI poole —
Tallinn, Müürivahe 16—35, postkast 70. Tel. 444-28.

teediks. Päris huvitav oli vaadata, kuidas Einman ja Karm selle suurt intelligentsi nõudva mängu juures endi päid vaevasid. Ning imestada oli, et nad selle mänguga päris kergelt tulid toime. Igatahes kergemini, kui staadionil jalgpalliga...

*

Meresõit „Kalevipojal“ Stokholmi ja tagasi möödus vaikselt. „Kalade söötmiseks“ polnud kellelgi mingit põhjust. Meeskonna suureks naljahambaks oli reservväravaht Noony, kes oma kastrozza-trikkidega lõikas kõikjal loobereid.

Suure kuulsuse omas ta oma hiina filosoofiaga, millest järgmine näide:

Vaatab Noony pärast maavõistlust hotellirõudult tänavliikumist ja imestab, kuidas siin ometi kõik vastupidi on (Rootsis liiguvad kõik sõidukid vasakut kätt). Vaatab tükk aega ja lausub siis:

„On siin Rootsis ka kõik vastupidi — autod liiguvad teist kätt ja parem meeskond saab staadionil lüüa!“

*

Tagasisõidul „Kalevipojaga“ Tallinna üllatas liidukapten meeskonda ja kaasasõitvaid ajakirjanikke kolme ehtsa pudeli Prantsuse konjakiga. Sädeleva vedeliku ja tassi kohvi juures vahetati siis pikalt ja laialt reismuljeid ja leiti, et kõik on enam-vähem korras, et katki pole esialgu midagi.

Lõpuklaas tühjendati sõnadega (autor muidugi jälle Noony):

„Edasipüüdlilikult, tagasihoidlikult ja järelemõtlikult!“

*

Seda on edaspidiseks soovidagi.
Tallinn, juuni keskel.

Ernst Joll.

KA SUVEL TULEB MAADELDA

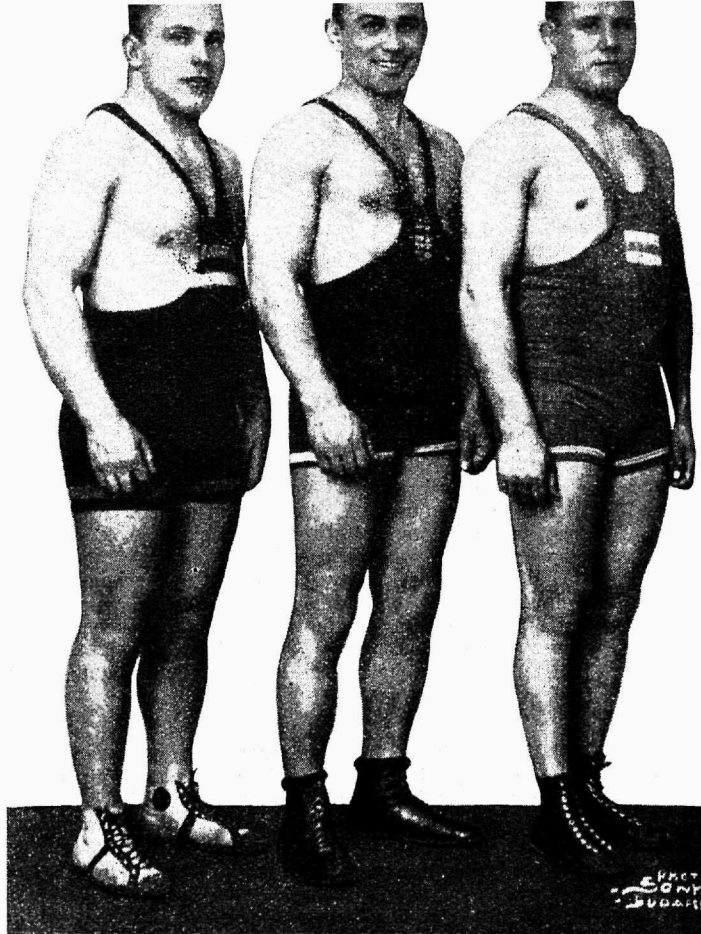
OLAF LUIGA VALMISTUB UUTELE VÕITUDELE

Olaf Luiga oli möödunud maadlushooaja üllatusmehi ja Eesti edukaim maadleja. Tema kaks võitu Soome maadluskuninga Väinö Kokkise üle, esimene Helsingis euroopavõistlustel ja teine Budapestis hõimurahvaste matil, ja lisana veel võit end. euroopameistri dr. L. Pappi üle on Luiga tõstnud Euroopa ja ühtlasi maailma väljapaistvamaks poolraskekaalu-maadlejaks. Võitmatuks maailma parimate seast on L-le jäänud rootslane R. Svensson, kes Helsingis tuli võitjaks. Kaotust Svenssonile peab L. äparduseks. Pärast Helsingit Rootsi turneele asunult lootis ta revanschivõimalusele Svenssoniga, kuid rootslased meeleldi ei lasknud mehi kohata. Näiteks Stokholmis maadles Svensson, ent seal viibinud Luigat lasti demonstreerida tõsteid. Üldse paradeerisid rootslased turneel K. Vestergreniga ja Luiga asetati kaal raskemasse, et võimaldada V-le võitu Kokkise võitja üle.

Budapestis oli Luigal raske töö tulla toime kahe võiduga. Kokkinen oli ettevaatus ise ja ei läinud püstimaadluses võtetele. Kuid ka parterimaadlus möödus tasavägiselt ja võidu sai L. lõpu neljaminutilise püstimaadlusega. Ka Pappiga oli püstimaadlus tasavägine. Parteris all olles viis Papp Luiga mõned korrad silda, mis näis eeldavat L-i kaotust. Päästjaks osutus aga L-i tugev paremus lõpu püstimaadluses. Seega kvalifitseerus Luiga kui parim kolmest, kes ülal pildil toodud järjekorras vasakult: O. Luiga, L. Papp ja V. Kokkinen.

Laiematele ringkondadele pole teada, et Budapestis L. esines ka tõstmises. Samas tsirkuses ja ühel ajal maadlustega korraldatud Ungari tõste-esivõistlustel demonstreeris L. kahega tõukamist, saavutades 135 kg. Parima ungarlase tagajärg oli 115 kg. Tõstesport on Ungari's algel, kuid sattumas hoogu.

Praegu, suvel, jätkab L. maadlustreeningut. Esialgu vähemalt kord nädalas teeb ta pooltunnilise sparringu Lõhmusega. Seda vormispüsimiseks ja et paremini siis üle minna täistreeningule. Nimelt ihkab L. kohata kuulsat rootslase Ivar Johanssoniga, milleks on väljavaateid sügisel eelseisval uuel võistlusreisil Root-

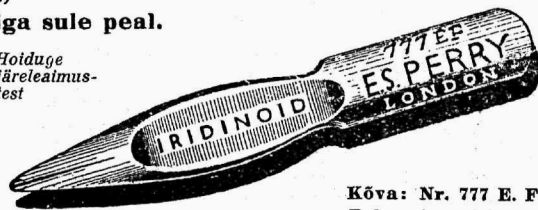

sisse. Kogu oma treeningu teeb L. kohtamiseks selle mehega.

Luiga on praegu 25-aastane ja ameti poolest autojuht. Sportlikku karjääri alustas ta 1925. a. tõstjana. 1928. a. maadlusele siirdunult leidis ta, et kaht ebajumalat teenida on raske, ja valis mõne aja pärast eelistavalt maadluse. Selles on ta, nagu eriti nähtus möödunud hooajal, saavutanud rahvusvaheliselt tunduvalt rohkem kui tõstmises, kuigi maadlejana eeldati Luigale vähe edu. L-i visadus, tugev tahe ja eestiline jonn on mehe edu aluseks.

Kaitsemärk
„IRIDINOID“
iga sule peal.

Hoiduge
järelaatmus-
test

Kõva: Nr. 777 E. F.
Pehmed: 888 ja 444

„IRIDINOID“ kirjutab
6 korda kauem

Vabriku esindaja:

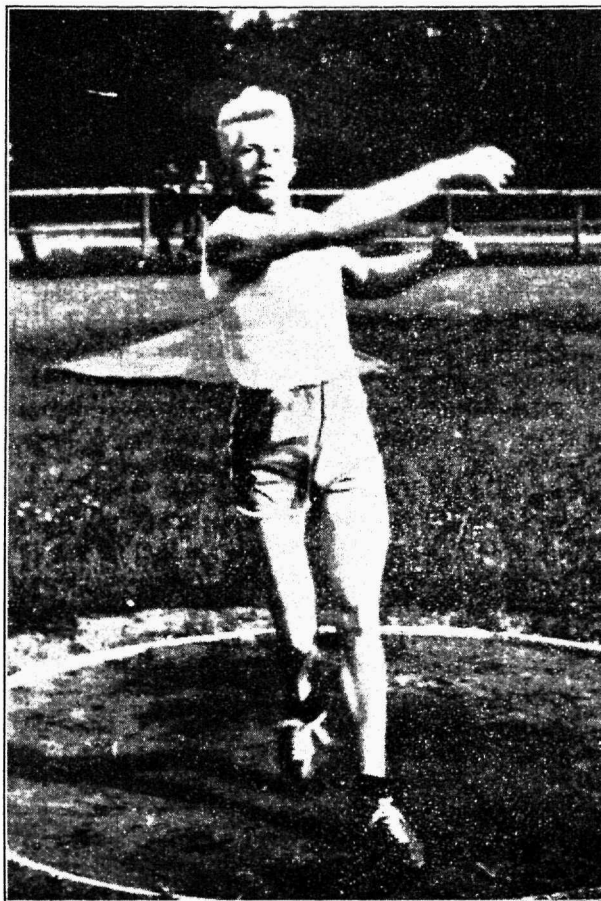
A. BERTELOV Tallinn, Dunkri 3.

Kas ketta- või teivashüppemees K. Kasest?

Laiuse mees Karl Kask on uustulnuk Eesti spordimaailmas. Pärast seda, kui mees „leiutati“ 1. a. sügisel ÜENÜ Salla võistlustel, esineb ta avalikkudel võistlustel alles teist hooaega. Mehe erialaks on kettaheide, milles ta lühikese ajaga rühkinud Eesti kettaheitjate esimeste hulka. Kase seniseks parimaks võistluste-tagajärjeks on 43.93, mis saavutatud sel hooajal Virumaal ÜENÜ võistlustel. Nim. tagajärg on ühtlasi Eesti kõigi aegade kohta paremuselt neljas mark kettaheites. Kaugemale Kasest on heitnud ainult N. Feldmann 46.66, O. Erikson 45.76 ja A. Viiding 44.12. Treeningul olevat K. aga korduvalt heitnud 45—46 m piiridesse.

Kasest võiks ja peaks eeldustekohaselt kujunema meie kettaheite uus rekordimees, kes suuteline ketast lennutama üle 47 m. Vastavaid andeid seks on mehel olemas. Keha pikkuse juures 1.85 omab ta pikad käed ja hästiarenenud õlamuskliid, käetõmme on kiire jne. Puudu on osaliselt jõust ja stiil vajab veel lihvi. Kuid kõike seda saab vastavate harjutustega täiendada. Hea treeneri juhatusel areneks K. mõistetavalt kiiremini.

K. KASK staadionil ÜENÜTO võistlustel.

Täielisim spordiäri Eestis

KAUBAMAJA

„SPORT“

Tallinn, S. Karja t. 18, kõnetraat 446-00.

Soovitab spordiabinõusid
kõigil aladel.

Tennisreketid

Inglise ja Saksa.

Jalgpallid

Välismaa ja kodumaa

Pesapalli varustus.

**A.-S. „UNIONI“ JA KÄSITÖÖ-
JALANÕUDE OSAKOND.**

Nõudke hinnakirju.

Soodsad hinnad.

Laiusel elutsedes pole aga kõiki võimalusi selleks käepärast.

Peale kettaheite on K. tänavu ka teivashüppes näidanud meie olude kohta rahuldava tulemuse — 3.30. Väärtuselt on see vähemütleavam ta kettaheite tippsaavutusest. Sellele vaatamata on „kurje keeli“, kes väidavad, et K. teivashüppes võib areneda rahvusvaheliselt kaugemale kui kettaheites. Otsustavat selle kohta on raske öelda, kuna teivast K. on hüpanud vaid mõni kord. — Kuuli on Kask Virumaa uue rekordina tõuganud 12.95.

Kask on eksternina lõpetanud Tartu keskkooli ja kavatseb võimaluste avanemisel hakata metsateadust studeerima. Sügisel täitub mehel 24 aastat sest ajast, millal ta talukoha omaniku pojana esmakordselt oma häält tõstis. K. on pesuehtsamaid Eesti tüüpe linavalgete juustega. Iseloomu poolest on ta võrdlemisi endasse tõmbunud.

L. Bahiele

Crawl

Mis on crawl?

Crawli areng

Minu treening

Ujumisviisid jagunevad kolme pealiiki. Esimene neist on rinnuliujumine, teine seliliujumine ja kolmas küliliujumine. Rinnuliujumine omakord jaguneb crawl, heiteujumisesse (trudgen) ja „konna“-moodi ujumisesse.

Seliliujumine jaguneb selilicrawli eelharjutusesse (prikamisesse), selilicrawli, võrdlööki (käte ja jalgade üheaegse tööga) ja vahelduvasse lööki (käte tõmme vaheldub jalgade löögiga).

Küliliujumine omakord jaguneb lihtsasse külili ujumisesse (pealne käsi läheb tõmbeasendisse vee alt) ja ülekae-ujumisesse (pealne käsi läheb tõmbeasendisse vee pealt). Küliliujumist tarvitatakse viimasel ajal kaunis vähe. On mindud üle palju praktilisemale ja kiiremale crawluijumisele.

Kiireim ja praktilisim ujumisviis on crawl. Mis tähendab sõna „crawl“? See ingliskeelne sõna tähendab tõlkes roomamist. Eriliselt tabava definitsiooni sellele sõnale on annud sakslased, tõlkides seda sõna „Kriechstoss'iga“. Ja tõesti ujumise ajal paistab, nagu roniks ujuja mööda vett edasi. Defineerides crawl võime öelda: crawl on kiirujumise viis, mida tarvitatakse nii lühikestel kui ka pikkadel distantsidel. Nii on näiteks Inglise kanal ainult crawlil abil ületatud. Crawlitehnika on võrreldes teiste ujumisviisidega võrdlemisi lihtne ega vaja suurt käte ja jalgade liigutuste koordineatsiooni, kuna aga õige hingamise kooskõlastamine kätetööga nõuab rohkem harjutamist. Selle ujumisviisi tunnus on, et minimaalse jõupingutusega saavutatakse maksimaalne kiirus ja vastupidavus. Samuti puuduvad sel ujumisviisil suured negatiivsed liigutused, mida võime tähele panna rinnuliujumise juures (puusade painutus).

Algeline crawlil jalgadeliigutuse kirjelduse esitas esimesena 1816. a. inglane Forst. 1846. a. ameeriklane Frank Sullivan andis Austraalia crawlil ja selle arengu kohta välja raamatu, milles ta muuseas mainib, et austraallane Tums Cavill võis ujuda palju kiiremini siis, kui ta jalad olid kinni seotud. Tema vend Dick Cavill, samuti üks Austraalia crawlil levitajaid, kes oli näinud Alec Wickhami jalgade tegevust laia kiire käärlöögiga ja ka oma venna ujumist seotud jalgadega, algas katsetamist sel alal. Wickham oli omakord õppinud seda ujumist Colombos, Tseloni saare päriselanikelt. Crawlil algpäevil austraallased tarvitasisid jalalööke väga tugevasti, nii et kogu säär tuli veest nähtavale ja siis langes suure suminaga vette tagasi. See viis oli arva-

tavasti laenatud pärismaalastelt, kes seda lööki tarvitasisid haikalade eemalepeletamiseks.

1902. a. tutvustas Dick Cavill Inglismaad uue ujumisviisiga, mis oli tema enda katsete tulemus ja sarnanes õige palju praeguse crawliga. Selle uue ujumisviisiga Dick Cavill võttis kõik vastased lühimaadel. 1903. a. tuli esimesena Ameerikas tarvitusele sirgete jalgade löök, mis ei leidnud esialgu tähelepanu, sest arvati, et mida laiem jalgadelöök, seda võimsam ta on. Frank Sullivan oli Ameerikas esimene, kes neid kaht lööki, s. o. käärlööki ja sirgete jalgade lööki, kooskõlastas pikema maa ujumisel. Selline kooskõlastamine tõi uue löögi, mida kutsuti heitecrawliks. See arenes edasi ja tulemuseks oli praegune Ameerika kuuelöögi-ine crawl.

F. W. Luehring seletab oma uurimiste varal, et on olemas ligi kümme crawlil tüüpi, igatüki isesuguse jalgade löögiga. See paistab õige loomulik olevat, sest vaevalt leidub isiku'd, kes sarnaneksid ujumises täieliselt kõigis liigutustes. Crawlil sai kuulsaks 1912. a. Stokholmi mängudel, kus havailane Duke Kahanamoku ujus 100 m crawlil 1.03,4, mis sel ajal oli väga tähelepanuvääriv saavutus.

Nii kui kergejõustikus jooksjad jagunevad lühiki, kesk- ja pikamaajooksjateks, nii on sama jaotus maksev ka ujumises. Ujuja tüüpi pole veel kindlaks tehtud. Ameeriklaste üldarvamine ujuja suhtes kaldub pikka saleda tüübi poole, kellel pikad käed ja suured jalad, et võiks suurt hoogu anda liikumisele. Viimastel aastatel on jaapanlased küll ka vastupidist tõendanud. Sellest võiks järeldada, et konstitutsioon pole väga olulise tähtsusega, vaid esikohal on treening. Kehaehitusest oleneb aga siiski ka ujuja edu, samuti see, kas ta on kohane lühiki või pikamaa ujumiseks. Üldiselt võib ujujate liigituse kohta öelda, et lühimaa ujujad (distantsid kuni 200 m) on energiliste ja kiirete liigutustega ja tugeva kehaehitusega. Selle liigi tuntumad esindajad on: Weissmüller, Kahanamoku, Lenger, Borg, Barany ja Taris. Peagu samasugused tüübid on ka keskmaaujujad (200—1000 m). Ujujad, kellel on hea vee peal püsimise võime ja kellel kondikava pole liig massiivne ja lihastik mitte „üles puhutud“ ning kellel on suur nahaalune rasvakude, sobivad hästi pikamaajumiseks (2000—3000 m). Eesti ujujatest võiks lühimaa ujujaks nimetada nende ridade kirjutajat, keskmaaujujaks Volket ja pikamaaujujaks Mõtlitku.

Ujumisvõistlusi peetakse teatavasti basseinides, mille pikkus on 50 m. Vaba- ehk crawliumise distant- sidest ujutakse: 50, 100, 400, 1000 ja 1500 m, mis üle selle, nimetatakse maratoniks ja ujutakse väljaspool basseini vabas vees. Teateujumistest ujutakse 4×50, 4×100 ja 4×200 m. Eriti populaarne on viimane ala, kuna ta on harilikult olümpia ujumisvõistluste kavas. Mõistetavalt võivad teateujumised olla ka suurema osavõtjate arvuga, nagu 10×50 m, mis rohke osavõtjate arvu tõttu on väga huvitav ala.

50 m crawliumine ehk normaalselt üks basseini pikkus on vähe võistluskavas. Enam ujutakse seda distant- si noorte ja teateujumiste võistlustel. Kuid kes 100 m korraliku kiiruse tahab saavutada, peab enne alustama 50 m spurtidega. Sel distant- sil on päris sil- mapaistvaid tagajärgi saavutatud. Maailmarekord on Duke Kahanamoku nimel ajaga 25,0 sek. Eesti parim saavutus sel distant- sil on 29,4 sek. Selles distant- sis, nagu üldse sprinteritel, etendab suurt osa võistleja füüsiline tublidus.

100 m crawlil on huvitavamaid alasid ujumisvõist- luste kavas. Haaravalt mõjub võrdvõimeliste võistle- jate võistlus esikoha pärast. Sel distant- sil tuleb algu- sest lõpuni tempot p'ada. Maailmarekord sel alal on Weissmülleri käes 57,4 sek. Eesti parim saavutus sel alal on 1.08,3. Lühimaade hulka kuulub veel 200 m ujumine. Siin on mõduandvad sprinteri kiirus ja kesk- maaujuja vastupidavus.

Sama on maksev ka 400 m kohta. Selles maas eten- dab suurt osa vastupidavus. Maailma parimad sel maal on prantslane Tavis ja ameeriklane Buster Crabbe. Nende saavutatud aeg on 4.48,4. Eesti parim tagajärg sel alal on 5.55.

Võistlustaktikalisest ja jõulisest küljest seavad suuri nõudeid võistlejatele pikad maad 1000 ja 1500 m. Viimane ala on rohkem populaarne neist kahest ja on olümpia- võistluste kavas. Mõlemad maailmarekordid on rootslase Arne Borgi käes vastavalt aegadega: 1000 m 12.52 ja 1500 m 19.02. Eesti parimad saavutused nen- del aladel on: 1000 m 15.31 ja 1500 m 24.08.

Üldiselt võib lühikestel maadel Weissmülleri ja pikematel maadel Borgi maailma parimateks nimetada. Aastaid tagasi olid kõik crawliumise rekordid nende kahe käes. Weissmülleril kõik maad kuni 400 m ja Borgil kõik maad kuni 1500 m. Kuigi vahepeal mõ- ned nende rekordidest ületatud, jääb nende nimi siiski ujumisspordis püsima. Need kaks on mehed, kes ma- ilma ujumistaseme ta praegusele kõrgusele on viinud.

Lõpuks tahaksin veel mõne sõnaga puudutada tree- ningut. Arvan, et vastupidavus on saavutuse pandiks. Iga päev hästi palju treenerida, see on ujuja juhtlause. Treeningu all ei tule mõista, et iga päev peab nii- ja niipalju meetreid stopperi järele kiirtempo ujuma, vaid peab järjekindlalt hästi pikki maid ujuma. Selle juu- res tuleb taotleda stiilivigade parandamist. Ma ujun näiteks treeningul 1000 m, see on meil sisebasseinis, mille pikkus teatavasti 19,2 m, ümmarguselt 52 basseini pikkust. Esimesel pikkusel valvan selle järele, et hing- amise juures käsi ja ühes sellega terve ülemine keha- osa ei satuks n.-n. kiskumisesse, mis tekitab edasijõud-

mist takistava keha rullumise ühelt küljelt teisele. Samuti katsun hingamist ühtlustada käte liigutustega. Teisel basseini pikkusel pööran tähelepanu sellele, et sõrmed oleksid korralikult suletud. Laiali sirutatud sõrmedel on teatavasti väike vastupanu vees. Edasi basseini kolmandal pikkusel jälgin jalgade tööd. Crawli- ujumise juures jalgade löök peab olema hästi pehme, sulav ja alt poolt üles tugevam kui ülalt alla. Sa- muti tuleb pööretel nii mõndki õppida. Pöördele lähe- nedes kiirendan alati tempot, kuna rada mööda ujun harilikult aeglaselt. Nagu juba mainitud, peab ujuja vormi tõusmiseks iga päev vähemalt 1500—2000 m uju- ma. Pikemale ujumisele järgneb harilikult rida bas- seini pikkusi tugeva jalgade löögiga ja nõrga kätetõm- bega — see teeb sulavaks jalgade löögi. Või järgneb rida sprinte. Siis harjutan ma stiili täiendamiseks järgmiselt: alul kaks basseini pikkust ainult jalgade löögiga ja väljasirutatud kätega. Sellele järgneb kaks basseini pikkust n.-n. koera moodi ujumist, millest pikapeale siis õige crawlil stiil areneb. Vahete- vahel ujun ka treeningul aja peale, kuid ilma lähedaltki saa- vutamata neid aegasid, mis ma võistlustel näitan. Stardipalavikust, mis räägitakse tekkivat kartusest või- maliku kaotuse ees, olen ikka katsunud jagu saada, kuid suurematel võistlustel on ta nagu paratamatuks näh- teks. Sagedasti on just stardipalavik see, mis ujuja kaotuse põhjustab.

Rudge'i edu.

Käesolev aasta on osutunud meie mootorratturite võimete katsetamiseks. Ehkki alles suvi kätte jõud- mas, on peetud juba 2 võidusõitu, millest esimene, s. o. hipodroomil korraldatud võidusõit, oli masinate vastu- pidavuse ja sõitja osavuse ning energia katseks, kuna teine, s. o. kilomeetri võidusõit, oli lihtsalt masinate kii- ruse proov.

Hipodroomi võidusõit on igal pool maailmas hui- tavamaid ja raskemaid, sest sõita tuleb paksu liivaga kaetud 1,1 km ovaalsel ringteel. Iga sõitja tahe on võita ja võidab mitte üksnes parim sõitja, vaid tähtsa- maks teguriks on siin masina vastupidavus ja teel- püsimine.

Juba treeningsõitudel oli tähele panna Rudge moo- torratate imekindlat teelpüsimist ja nende kerge juh- timine liivasel ja kurverohkel hipodroomi ringteel ei valmistanud pealtnäha Rudge'i sõitjale mingit raskust ega nõudnud kunsti. Nende omaduste tõttu saavuta- sidki tänavusel hipodroomi võidusõidul 2 väikest 350 ccm Rudge harilikku sportmootorratast kiirema aja, sõites hipodroomil 82,85 km tunnikiirusega 10 ringi (uus Eesti rekord). Möödunud aasta rekord oli 76 km ümber, püs- titatud AIS 500 ccm sportmootorrattal.

Ligemal Rudge masina vaatlusel selgub selle väi- kese mootori ettekujutamatute võimete saladus. Masinal on 4 käiku, 4 üksikult reguleeritavat ventiili ja topelt pidurid, mis võimaldavad kerge jalavajutusega mõle- maid rattaid korraga pidurdada. 2 sumbutajat, oma- pärsed tugevad rattad, käsi-pöörd-gaasi reguleerimine ja vaikseks käiguks — õlis jooksvad ketid ja sidur.

Eesti, Läti ja Soome 5 parimat 17. 6. 1933.

	I	II	III	IV	V
E E S T I					
100 m . . .	11,4 F. Krassikov, Kreenholmi NMKÜ.	11,5 R. Tomson, Kalev.	11,6 E. Knuut, ÜENÜTO.	11,6 J. Västriik, Sakala NS.	11,7 E. Labent, Tartu ÜENÜ.
200 m . . .	23,8 R. Tomson, Kalev.	24,4 V. Laats, ÜENÜTO.	24,5 J. Tomson, Kalev.	25,0 K. Schütz, Tartu Kalev.	25,1 F. Krassikov, Kreenholmi NMKÜ.
400 m . . .	52,8 A. Pau, Sakala NS.	53,8 O. Pärn, Kalev.	54,3 J. Mäger, Sakala NS.	54,4 J. Anon, Tartu Kalev.	55,0 V. Nesterov, Tartu VS.
800 m . . .	2.00,0 A. Jürlau, Kalev.	2.01,4 O. Pärn, Kalev.	2.04,6 K. Laas, Tartu Kalev.	2.05,6 A. Koidu, Tartu Kalev.	2.08,7 J. Anon, Tartu Kalev.
1.500 m . . .	4.13,1 A. Jürlau, Kalev.	4.13,8 E. Prööm, Kalev.	4.15,6 K. Laas, Tartu Kalev.	4.15,8 A. Kaalep, Kalev.	4.16,4 A. Petermann, Pärnu Vaprus.
5.000 m . . .	15.52,6 E. Prööm, Kalev.	16.01,6 A. Kaalep, Kalev.	16.07,9 A. Petermann, Pärnu Vaprus.	16.08,0 M. Prost, Tartu Kalev.	16.18,0 M. Tumanov, Kalev.
10.000 m . . .	34.18,0 M. Tumanov, Kalev.	35.25,6 L. Õun, Nõmme Kalju.	35.51,8 A. Koidu, Tartu Kalev.	36.19,6 N. Vassmann, Puhkekodu.	—
4×100 m . . .	45,0 Tall. Kalev.	46,4 ÜENÜTO.	46,5 Tartu KSÜ.	47,3 TKSÜ.	47,6 ÜENÜTO.
110 m . . .	16,1 A. Paluvere, Kalev.	17,1 J. Tomson, Kalev.	17,4 E. Rähn, Kalev.	17,7 R. Tomson, Kalev.	—
Kõrgus . . .	1.80 G. Sule, ASK.	1.75 A. Kuuse, ÜENÜTO.	1.75 E. Knuut, ÜENÜTO.	1.75 I. Marks, Tartu ÜENÜ.	1.75 E. Kink, Tartu Kalev.
Kaugus . . .	6.85 I. Marks, Tartu ÜENÜ.	6.84 E. Rähn, Kalev.	6.75 E. Labent, Tartu ÜENÜ.	6.60 H. Roosson, Sakala NS.	6.53 J. Rubanovič, Kalev.
Kolmik . . .	13.84 E. Rähn, Kalev.	13.21,5 I. Jürgenson, Tartu Kalev.	13.12 G. Kalm, Kalev.	13.06 Järvson, Tartu keskkool.	13.01 Olli, Tartu keskkool.
Teivas . . .	3.40 J. Erna, Kalev.	3.40 E. Ärmann, ASK.	3.40 H. Michelson, Tartu Kalev.	3.30 O. Lepikson, Kalev.	3.30 K. Kask, Käru ÜENÜ.
Kuul	15.30 A. Viiding, Tall. PS.	14.08 J. Suuk, Tall. PS.	13.93 O. Erikson, ASK.	13.73 P. Määrits, Valga ÜENÜ.	13.57 N. Feldmann, ASK.
Ketas	45.76 O. Erikson, ASK.	44.98 N. Feldmann, ASK.	44.12 A. Viiding, Tall. PS.	43.93 K. Kask, Käru ÜENÜ.	41.59 A. Niggol, Tartu Kalev.
Oda	66.10 G. Sule, ASK.	60.05 J. Laurson, Tartu Kalev.	57.91 A. Niggol, Tartu Kalev.	57.20 A. Mägi, Tartu ÜENÜ.	56.46 A. Verder, Rakvere SK.
L Ä T I					
100 m . . .	Kivits 11,0	Feldhuns 11,6	Kleins 11,6	Ringis 11,8	Robežnieks 11,9
200 m . . .	Kivits 23,9	Kleins 24,2	Feldhuns 24,8	Tons 24,9	Krons 24,9
400 m . . .	Kuschkis 54,5	Bussis 55,5	Levis 56,3	Robežnieks 56,9	Spüle 57,8
800 m . . .	Martinfelds 2.03,4	Veidemillers 2.04,2	Riekstinš 2.06,1	—	—
1.500 m . . .	Buceniaks 4.08,2	V. Vitols 4.13,6	Riekstinš 4.15,0	Bertulis 4.16,6	Aronštams 4.23,3
5.000 m . . .	Buceniaks 15.13,2	Motmillers 15.47,0	R. Vitols 16.17,0	Mazurs —	—
10.000 m . . .	Vikners 38.18,8	—	—	—	—
Kõrgus . . .	Martinfelds 1.80	Slava 1.80	Dimza 1.80	Berzinš 1.75	Kuschkis 1.75
Kaugus . . .	Dimza 6.73	Berzinš 6.42	Grebzde 6.29	Bitte 5.75	Reimanis 5.58
Teivas . . .	Liepinš 3.40	Kalninš 3.40	Drekslers 3.10	Švede 2.50	Dziedātajš 2.45
Ketas	Dimza 45.61	V. Mūzis 39.81	Zvirgzdinš 37.92	Dzenis 37.15	Spüle 33.05
Kuul	Dimza 15.02	Enne 13.32	Kārklīnš 12.91	Cirulis 12.51	Zvirgzdinš 12.20
Oda	Jurgis 61.32	Kikuts 55.88	Rode 53.69	Dārznīeks 51.84	Kārklīnš 51.16
S O O M E					
100 m . . .	E. Nuppola 10,9	P. Virtanen 11,0	A. Järvinen 11,0	S. Vartiainen 11,2	E. Koponen 11,2
200 m . . .	B. Strandvall 22,3	A. Järvinen 22,7	P. Sundström 23,0	A. Tammisto 23,1	K. Holmlund 23,2
400 m . . .	B. Strandvall 49,7	Huhta 52,1	A. Korhonen 52,2	E. Koskinen 52,3	E. Filppu 52,8
800 m . . .	K. Kurkela 1.55,6	P. Mickelsson 1.56,5	V. Isohollo 1.59,2	O. Tejler 1.59,4	E. Kiviahio 2.00,2
1.500 m . . .	E. Purje 3.55,5	L. Virtanen 3.57,3	M. Luomanen 3.57,4	T. Sarkama 3.57,5	K. Tuominen 3.58,1
3.000 m . . .	V. Isohollo 8.29,5	L. Lehtinen 8.29,7	L. Virtanen 8.35,6	L. Lehto 8.50,0	K. Tuominen 8.54,5
5.000 m . . .	V. Isohollo 14.45,9	V. Toivonen 14.55,7	P. Nurmi 15.05,2	I. Salminen 15.05,4	L. Salminen 15.15,8
Kaugus . . .	M. Tolamo 7.17	A. Laine 6.98	P. Virtanen 6.84	P. Koskinen 6.82	Y. Nieminen 6.62
Kõrgus . . .	V. Peräsalo 1.96	K. Kotkas 1.90	I. Reinikka 1.85	O. Peräsalo 1.85	Y. Nieminen 1.84
Kolmik . . .	V. Peräsalo 14.50	P. Möttönen 14.07	H. Mäkinen 14.04	E. Järvinen 14.03	K. Ilovaara 13.88
Teivas . . .	J. Lindroth 3.85	F. Reinikka 3.70	A. Häkkinen 3.65	A. Reinikka 3.60	E. Vesanen 3.60
Kuul	M. Alarotu 15.13	R. Kuntsi 15.00	S. Bärlund 14.60	P. Hassinen 14.49	S. Nurmi 14.12
Ketas	K. Kotkas 46.60	E. Kenttä 43.80	H. Taskinen 43.55	A. Kivi 43.53	V. Hänninen 43.35
Oda	M. Järvinen 76.10	E. Penttilä 66.83	E. Ihanamäki 66.58	M. Sippala 64.60	V. Renko 62.95
Vasar	V. Pörhölä 50.72	J. Siltanen 44.97	—	—	—

Meie Ajajä

Ääremärkmeid

kahe Kalevi kergejõustiku-klubi- maischile.

Tartu ja Tallinna Kalevite klubimatschid, mis peetakse kaks korda aastas, on meie kergetõustikule tublikeks ergutajateks. Majanduslikult toimuvad nad kahjuks piiratud tingimustes, mille tõttu küllasõitev pool ei suuda tavaliselt esindada täisvõimelist garnituuri. Sellest peamiselt tingitult kaotas Tartu seekord ränga punktidevahega. 99:66 ei saa normaalseks jõudude hindajaks pidada kahe nimekaimu vahel. 17-nest võistlusalast võitsid tallinlased 13, tartlased 3, kuna teivas-hüppes esikoht poolitati. Kaksikvõite oli Tallinnal 5, tartlastel ainult odaviskes.

Kuigi peetud võistlused rahvusvaheliselt ei annud väljapaistvaid tulemusi, osutusid enamiku alade omad selle hooaja paremateks Eestis. 26 resultaati sobisid hooaja viie parema hulka, nagu nähtub E. Spordilehe käesolevas numbris toodud tabelist.

Ilm võistlusteks oli mõlemal päeval ülikuum. See mõjus halvavalt mitme ala, eriti kehvusjooksude tehnilistele tulemustele. Meie jooksjad harrastavad saunas vihtlemist treeningu mõttes vähe ja on palavuses joostes lödvad. Siinkohal tulevad meele P. Nurmi ja J. Kusocinski, kes kuumaga tavalisest koguni paremini jooksevad, sest mehed on sagedasest saunalaval käimisest kuumuse vastu karastatud.

Võistlejate juures peatudes tuleb eeskätt nimetada A. Jürlaud. Seda selles mõttes, et temast võib oodata uut rekordimeest 800 m jooksus. Aasta-aastalt on ta lähenenud 800 m katmisele 2 minutiga ja tegi seekord seda puhtalt. Distanti läbis ta ühtlasel tempol, kusjuures 400 m vaheaeg võis olla 59,8—60,0 (vedajal O. Pärnal 59,6). Seega teine 400 m läks kiiremini kui võis eeldada esimese poole järele. Jürlaud peaks olema suuteline esimese poole kiiremini katmisel näitama 2—3 sek. võrra paremat aega. J. Tiisfeldi 1930. a. püstitatud rekord 1.58,8 ei ole nii ekstraklassiline, et Jürlaud või ka keegi teine ei suudaks seda põrmustada. O. Pärn (400 m võitja) ja E. Prööm (5000 m võitja) on jõuküllased jooksjad, kuid puised. Meeste loodus talvisel treeningul annab nüüd end kõige selgemini tunda — keha on läbi töötamata ja vähese talvise treeningu mõju jooksusammu pikendamisele on napp. Puudulik ettevalmistus torkas silma ka M. Prosti juures. Teisiti ei saa seletada ta kukkumist 5000 m sees. Pikamaajooksja M. Tumano, kes alles 23-aastane, on noorelt kaldunud üle 10.000 m maade jooksmisele. See

võib rikkuda ta jooksjakarjääri üldse. Seekord oleks ta siiski suutnud 10.000 m 34 min. lähedaselt katta, kui ta oleks joosnud ajamõõtja käes üksnes ajale. Võistlustel ei öeldud aga isegi vaheaegu 10.000 m sees, mida tuleb kirjutada korraldajate loidusele. Kiirjooksjatest on nimetada ainult R. Tomsonit, kes teistega võrreldes oli puhtama stiiliga jooksja. Jookseb midagi tõukava ja haarava stiili vahepealset. Noortest võitis poolhoiu Ernesaks. 400 m kattis ta küll 57,0-ga, kuid mehe erialaks näib olevat tõkkejooks, milles ta peatselt areneb A. Paluvere konkurendiks. Samm on ladus ja samuti on tal hea paindumus.

E. Rähna aeg ei ole veel läbi. Kahjuks mehe kannaviga annab end sageli tunda. Ka seekord. Kui Rahn poleks esimesel päeval kolmikus kanda põrutanud, oleks ta teisel päeval võinud saavutada kauguses 7 m või rohkem. Hüpete seeriad olid tal: kolmikus 13.32 — 13.60 — 13.83 — 13.84 ja kauguses 6.62 — 6.82 — 6.84 — 6.80. Kannavea tõttu tegi Rahn kummalgi alal ainult 4 hüpet. Tartlane I. Jürgenson suudaks rohkem kolmikus näidatud 13.21-st või kauguse 5.87 (!)-st, kuid ta pole vist treeninud hoojooksu. Kahe ala kohta tegi ta ainult 3 hüpet, teistel astus üle. H. Michelsoni võib nimetada eeskujulikuks sportlaseks treeningu mõttes, kuid vajalikust talendist jääb tal puudu. Saavutas seekordki stabiilselt 3.40, millest kõrgemale ta palju ei jõua. J. Erna peaks parema hoojooksu juures alati ületama vähemalt 3.70, kuid ta omapärane stiil (lati kohal selg all) on kummaline, millega kaugele ei pääse.

Heitjatest peaks K. Vilmansenist arenema 45 m mees. Selleks läheb vaja aga külmemat verd. Närvitsemine seekordsetel võistlustel pinevusetult igavas õhkkonnas ei ole seletatav. Raskustõstja K. Oole üllatas kettaheitel 40.42-ga ja kuulis 13.15-ga. J. Laursoni odavise 60.05 oli võistluste tähelepanuväärivaim resultaat.

Tehnilised tagajärjed:

100 m: 1. R. Tomson, Tallinn, 11,6. 2. J. Tomson, Tln. 3. I. Jürgenson, Tartu. 4. K. Schütz, Trt.

200 m: 1. R. Tomson, Tln., 23,8. 2. J. Tomson, Tln., 24,5. 3. K. Schütz, Trt., 25,0. 4. J. Anon, Trt., 25,4.

400 m: 1. O. Pärn, Tln., 53,8. 2. J. Anon, Trt., 54,4. 3. Ernesaks, Tln., 57,0.

800 m: 1. A. Jürlaud, Tln., 2,00,0. 2. O. Pärn, Tln., 2,01,4. 3. K. Laas, Trt., 2,04,6. 4. A. Koidu, Trt., 2,05,6.

1500 m: 1. E. Prööm, Tln., 4,13,8. 2. K. Laas, Trt., 4,15,6. 3. A. Kaalep, Tln., 4,15,8.

5000 m: 1. E. Prööm, Tln., 15.52,6. 2. M. Prost, Trt., 16.08,0. 3. A. Kaalep, Tln., 16.19,0. 4. O. Valdner, Trt., 17.03,0.

10.000 m: 1. M. Tumanov, Tln., 34.52,6. 2. A. Koidu, Trt., 35.51,8.

4×100 m: 1. Tall. Kalev 45,0. 2. Trt. Kalev 48,0!

800 + 400 + 200 + 200 m: 1. Tallinna Kalev 3.45,0. 2. Tartu Kalev.

110 m tõkkeid: 1. A. Paluvere, Tln., 16,1. 2. H. Michelson, Trt. 3. A. Niggol, Trt.

Kõrgus: 1. E. Kink, Trt., 1.75. 2.—3. Tolm ja G. Kalm, Tln., 1.70. 4. A. Niggol, Trt., 1.60.

Kaugus: 1. E. Rähn, Tln., 6.84. 2. J. Rubanovitsch, Tln., 6.53. 3. A. Niggol, Trt., 6.145. 4. I. Jürgenson, Trt., 5.87.

Kolmik: 1. E. Rähn, Tln., 13.84. 2. I. Jürgenson, Trt., 13.215. 3. G. Kalm, Tln., 13.12. 4. H. Michelson, Trt., 12.82.

Teivas: 1.—2. J. Erna, Tln., ja H. Michelson, Trt., 3.40. 3.—4. A. Niggol, Trt., ja O. Lepikson, Tln., 3.15.

Kuul: 1. K. Vilmansen, Tln., 13.43. 2. K. Oole, Tln., 13.15. 3. A. Niggol, Trt., 12.95. 4. Leetsi, Trt., 12.38.

Ketas: 1. A. Niggol, Trt., 41.59. 2. K. Oole, Tln., 40.42. 3. K. Vilmansen, Tln., 39.69. 4. Leetsi, Trt., 33.52.

Oda: 1. J. Laurson, Trt., 60.05. 2. A. Niggol, Trt., 56.93. 3. G. Tolm, Tln., 49.42. 4. Reinhold, Tln., 48.27.

Sõerajalt ja väljalt.

Rohkem maakondadevahelisi võistlusi!

Kergejõustiku üldarengu ja provintsi oma huvides peaksid maakonnad korraldama sagedamini omavahelisi kergejõustiku võistlusi. Nendel on kahtlemata hea mõju saavutuste tõusule. Seni on regulaarselt maakondadevahelisi võistlusi pidanud Sakalamaa — Järvalamaa ja Sakalamaa — Valgamaa. Tänavu peeti Sakalamaa—Valgamaa vaheline võistlus Valgas ja võitjaks tuli viimane kõige napimalt 60,5:59,5. Võistluste parimateks markideks olid: 400 m A. Pau 52,8, 100 m J. Västriik 11,6 ja kuul P. Määrits 13,73. L. a. võitis Valgamaa 67,5 : 50,5.

Soomes 1961.

Hämmastamapanev on soomlase Veikko Peräsalo kõrgushüppe-saavutus 196, mis tähendab uut Soome rekordi ja lisaks sellele on võrdne Euroopa rekordile.

Inglane Turner 1929. a. hüppas küll 196,5, kuid et rahvusvaheliste määruste kohaselt poolt sentim. ei kinnitata, siis asub Peräsalo saavutus Euroopa rekordi kõrvale. Möödunud aastal ka poolakas Plawczyk hüppas 196. Sent sellest alamal on Itaalia (Tommasi), Norra (Halvorsen) ja Prantsuse (Lewden) rekordid. Sellest taas sent allapoole on Ungari (Kesmarki) ja sellest jälle sent ehk 193 on Saksa (Bornhöft) rekord.

Bonthron kordas Nurmi vägiteo.

William R. Bonthron on uus nimi USA-st. Ta on 20-aastane, keskmise kasvuga, ja suurepärase suutlikkusega jooksja. Õpib arhitektuuri Princetoni ülikoolis. Tema ülikoolil ja Yale'il oli kergejõustiku matsch.

B. valis endale võistlusalaks 3000 m. Püsis teiste jooksjate seas, kuni sealt viimasel sirgel hõlpsasti eraldus ja võitis ameeriklaste kohta hea ajaga 8.53,8.

Kolmveerand tundi hiljem ta võistles 1500 m-is ja võitis ajaga 4.01,3. See juba teine võit äratas suurt tähelepanu.

Tund hiljem asetus Bonthron 800 m starti. Teisel ringil ta pingutas ja saavutas 1.55,4.

Soomlased ütlevad Bonthroni kohta, et ta on sellega korranud Nurmi omaaegse vägiteo — võistelda ühel võistlustel mitmel jooksu alal ja võita.

Matti Järvisse isa,

kes oli olümpiaatleet juba Ateena mängudel, on kindel, et odaviske-maailmameistrist kujuneb lähematel aastatel suur kümnevõistleja. Selles, et Matti saavutab tänavu 76 m, oli Isa-Järvinen veendunud juba varakevadel.

Veel ümber palli.

Meteor võitis välktorniiri.

Väikeseltside tänavusest välktorniirist võttis osa 7 meeskonda. Võrreldes läinud aastaga oli turniiril märgata väikeseltside mängutaleness nappi tõusu. Uustulnukana debüteeris Pelgulinna Püsvius, milline meeskond koosneb kehaliselt tugevatest mängijatest. Selle tõttu võib uuele meeskonnale ennustada head tulevikku. Ka mängutehniliselt oli Visadus turniiri paremaid, ainult Põhjala oli selles mõttes parem. Vastu-pidi turniiri tegelikule tulemusele võib osavõtnud meeskonnad mänguvõimete järele järjestada paremuselt sääraselt: 1. Põhjala. 2. Visadus. 3. Meteor. Seitsme meeskonna väljapaistvamaks mängijaks oli Meteor'ist K. E. R. D. O., kes juba praegu parem on mõnest liiduklassi meeskonna vastavast mehest.

Turniir arenes järgmiselt: eelringis — Hõimla — NMKÜ w. o., Meteor — Lutri NMKÜ 2 : 1, Põhjala — Visadus p. v. 0 : 0 ja Kalevipoeg — Vitjas 1 : 0; poolfinaalid lõppesid värvateta, kusjuures paremuse said Meteor Hõimla ja Põhjala Kalevipoja üle; finaali võitis B klassi kuuluv Meteor A klassi Põhjala üle 3 : 1 (0 : 1). Meteor omandas esmakordselt Võitleja nimelise karika, mis l. a. kuulus Põhjale.

Sinivalged klass allapoole...

Hels. Palloseura, Soome läinudaastane jalgpallimeister, on praegu Soome liiduklassist väljalangemise hädaohus. V.-s. Spordil, Eesti meistermeeskonnal, seda hädaohtu ei ole karta.

Küll on aga märkida seda, mis kirjutab „Suomen Urheilulehti“ pärast sinivalgete suvistepühade 1:0 võitu Helsingis HPS-i üle. „Suomen Urheilulehti“ ütleb: „Spordi seekordse mängu järele otsustades oleks Eesti meistermeeskonnagi paik klass allpool.“

Värv 70 m löögist.

See oli juunis matschil Viinis, 35.000 pealtvaataja ees. Võistlesid Schoti Glasgow Rangers ja Viini Rapid. Viinlased teisel poolajal juhtisid 3:2. Siis, mõned meetrid eelpool tsentrijoont, Rangersi vb. Mac Donald lõi võimsalt palli ära Rapidi forwardi eest. Pall kõrges kaares lendas üle mängijate Rapidi värava poole, kus vv. Raftl seisis püüdmissuvalmina. Vv. sirutas käed välja, kuid otsustaval hetkel ta ei tabanud palli ja see kukkus väravasse. Sellest 70 m löögist tuli nii viigiseis.

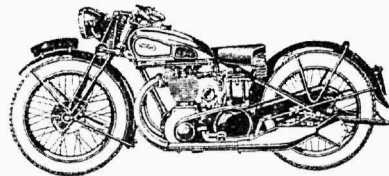
Matsch lõppes 4:3 Rapidi võiduks.

KODUMAA VABRIKUTE
RIIDEKAUPLUS

HERMAN RÕIVAS

TALLINN,
ESTONIA PUIESTEE NR. 11.
KÕNETR. 304-80.

MÜÜK SUUREL JA VÄIKESEL ARVUL.

NORTON, võitja täiel rindel Eesti Motoklubi kiirusvõistlusel 11. juunil 1933. a.

Üldvõitja E. Tomson NORTON-International mootorrattal 490 ccm. — 147,5 tundkm. lõi senist Eesti kiirusrekordi 5,8 tkm. võrra.

V klassi võitja E. Tomson NORTON-Sport mootorrattal 490 ccm. — 137,4 tundkm. lõi NORTONI eelmise aasta rekordi 4,1 tundkm. võrra.

VI klassi võitja E. Tomson NORTON-Sport külgevankriga 490 ccm — 116,9 tundkm. lõi senist klassirekordi 16,9 tundkm. võrra.

Seisvast stardist võitja E. Tomson NORTON-Intern. 490 ccm. lõi eelmise aasta NORTON'i rekordi 10,6 tkm. võrra, saavutades 107,4 tkm. kiiruse.

NORTON üksipäini andis EESTI MOTOKLUBI organisatsioonidevahelise rändkarika võitmiseks 14 võidupunkti omandatud 24 hulgast.

NORTONI esindaja Eestis

JOH. FREYBACH
V. Karja 8.

20. ja 22. juunil 1933. a. staadionil kell 6³⁰ õhtul

võistleb esimest korda Eestis Tscheehhi mustlaste jalgpalli-meeskond

„Rooma“

TJK ^{iga} ja **SPORT** ^{iga}

20. juunil

22. juunil.

PÄÄSMED: —.50 snt., Kr. 1.— ja Kr. 1.50.

EELMÜÜK: O/Ü. „Esto“, Pikk 47, ja K/M. „Sport“, S. Karja 18.

KAUBANDUS-TÖÖSTUS-AKTSIASELTS

„KREENBALT“

Tallinn, S. Karja 13

Postkast nr. 346

Telefon: oma keskjaam 425-14

Telegrammi aadress: „KREENBALT“, Tallinn

JÄRGMISTE KODUMAA TEKSTIILVABRIKUTE
MÜÜGIKESKKOHT JA PEALADU:

Nõudke kodumaa kaupu!

Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A.-S.
Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O.-Ü.
Sindi Tekstiilvabrikute Üh., end. Vöhrmann & Poeg
Eesti Niidivabriku Ühisus

Nõudke kodumaa kaupu!